

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

Työ- ja elinkeinoministeriö
Kirjaamo
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO

Sähköpostilla: kirjaamo.tem@gov.fi

VN/12625/2023

**TEOLLISUUDEN VOIMA OYJ:N JA POSIVA OY:N LAUSUNTO LUONNOKSESTA
HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE YDINENERGIALAIKSI JA ERÄIKSI
SIIHEN LIITTYVIKSI LAEIKSI**

Työ- ja elinkeinoministeriö (TEM) on julkaissut Lausuntopalvelu.fi-palvelussa lausuntopyynnön luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle ydinenergaliksi ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi ydinenergalaki (YEL) sekä muutettaviksi säteilylakia, rikoslakia, painelaitelakia, kaivoslakia, vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta annettua lakia, Finanssi- ja valvonnasta annettua lakia, turvallisuusselvityslakia, pelastuslakia, kyber- ja turvallisuuslakia, rakentamislakia ja eräiden rakennustuotteiden tuotehyväksynnästä annettua lakia. Ehdotettu uusi ydinenergalaki korvaisi voimassa olevan ydinenergalain (990/1987).

Teollisuuden Voima Oyj (TVO) ja Posiva Oy (Posiva) esittävät lausuntoon seuraavaa:

1 Tiivistelmä lausunnon pääkohdista

TVO ja Posiva pitävät monia ydinenergalain muutoksia hyvinä ja perusteltuina. Ne tukevat sääntelyn johdonmukaisuutta, vähentävät hallinnollista taakkaa, mahdollistavat joustavan ja kustannustehokkaan toiminnan sekä tukevat turvallisuustason ylläpitämistä ja kehittämistä.

Hyviä ja perusteltuja muutoksia:

- Ydinlaitosten lupajärjestelmää uudistetaan ja kevennetään. Valtioneuvoston periaatepäätös annettaisiin eduskunnalle vain selontekona. Lupajärjestelmä olisi modulaarinen ja käyttöluvan voimassaoloaikaa voitaisiin jatkaa.
- Lain perustelujen mukaan ydinenergiatuotannon kilpailukykyä voidaan parantaa kiinnittämällä huomiota vaatimusten oikeasuhteisuuteen ja järjestämällä vaatimusten noudattamisen valvonta tehokkaasti.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

- Lakiehdotuksessa säännösten tasoa on pyritty yhdenmukaistamaan eurooppalaisen tason kanssa.
- 9 §:ssä on uutena asiana nostettu turvallisuuden kokonais-tarkastelu, joka tukee modernia turvallisuuskulttuuria.
- 101 §:n 2 momentissa mahdollistaa sarjavalmistesteiden laitteiden käytön ilman yksityiskohtaista teknistä suunnitelmaa.
- 104 §:ssä säädetään valmistajan vaatimustenmukaisuuden arvioin-timenettelyistä. Muutos yksinkertaistaa ja nopeuttaa turvallisuus-merkitykseltään vähäisten laitteiden arviointia.
- 120 §:n 2 momentin määrittää luvanhaltijan turvallisuuden varmistamiseen tarvittava henkilöstö. Laitokselle vaadittava henkilöstö voi olla myös alihankkijan palveluksessa, mikä mahdollistaa paremmin henkilöstösuunnittelun.
- 134 §:ssä oleva muutos, jonka mukaan ydinvoimalaitoksen uudel-leenkäynnistämiseen ei enää vaadita erillistä STUKin käynnistä-mislupaa eikä reaktoripainesäiliön sulkemislupaa.
- 142 §:n 1 momentti vähentää yksittäin valmistettavien mekaanisten laitteiden tarkastuksia. Tämä tukee kustannustehokasta toimintaa.
- Käytöstäpoistosuunnitelman hyväksyminen siirretään TEM:ltä STUKille.
- 206 §:ssä mahdollistetaan ydinjätteen huolehtimisvelvollisuuden siirtäminen Suomessa toimijalta toiselle ilman erillistä luovutus-lupaa.
- 215 §:n mukaan valtioneuvosto voi myöntää luvan muualla synty-neiden ydinjätteiden jätteiden käsittelyyn ja lyhytaikaiseen varas-tointiin Suomessa, kuten ulkomaalaisen käytetyn ydinpolttoaineen kapselointiin.

Tiivistetysti TVO ja Posivan keskeiset muutosehdotukset:

- Lakiehdotuksen tavoitteena on vähentää STUKin määräysten mukaisten yksityiskohtaisten vaatimusten määrää olennaisesti, Koska STUKin määräysten luonnoksista ei ole vielä olemassa lopullisia versioita, ei ole vielä olemassa takeita, että näin tulisi käymään.
- 45 luku: STUKin valvontamaksut ja muut maksut TVO ja Posiva esittävät, että uuden luvun 45 uudistuksia ei vielä tässä vaiheessa toteuteta.
- Tutkimus- ja tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoittaminen ja luvanhaltijalta kerättävät maksut avustusten rahoittamiseen (Luku 26, 260 §–261 §). TVO ja Posiva ehdottavat, että luvan-haltijoilta kerättäviä maksuja pienennetään ja suomalaisia luvan-haltijoita tukevaan tutkimukseen kiinnitetään erityistä huomiota.
- Akkreditoitujen menetelmien vaatimus (Luku 7, 63 §): akkredi-toidusta menetelmävaatimuksesta tulee luopua.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

- Tarkastuslaitoksen, päteväintielimen ja testauslaitoksen hyväksyminen sekä päällekkäisen tarkastuksen välttäminen (Luku 43, 428 §): hyväksymismenettelyssä tulee välttää moninkertaista tarkastusta ja päällekkäistä valvontaa.
- Ydinlaitoksen radioaktiivisten aineiden päästöjen rajoittaminen häiriö- ja onnettomuustilanteissa (Luku 7, 46 §): ennen vuotta 1990 käyttöön otettuihin laitoksiin ei tule soveltaa uuden YEL:n 46 §:n 1 momentin vaatimusta väestön suojautumistoimista, ellei soveltaminen ole kyseessä olevan ydinvoimalaitoksen tekniset ratkaisut huomioon ottaen perusteltua.
- Yleinen poikkeamismahdollisuus STUKin määräyksistä (Luku 37, 389 §): Lukuun tulee lisätä yleinen poikkeamismahdollisuus, joka vastaa nykyistä YVL-ohjeiden mukaista käytäntöä.
- Turvajärjestelyihin liittyvät arvioinnit (Luku 16, 165 §): 2 momentista tulee poistaa STUKin määräystenantovaltuus kolmannen osapuolen arvioinnista, jotta arvio olisi aidosti riippumaton myös valvovasta viranomaisesta.
- Ydinlaitoksen suunnittelua koskeva täydentävä vaatimus (Luku 9, 80 §): 80 § tulee kokonaisuudessaan tarpeettomana poistaa ja mahdolliset STUKin uudet määräyksenantovaltuudet tulisi arvioida pykäläkohtaisesti.
- Työntekijöiden säteilysuojelu valmiustilanteessa (Luku 17, 176 §): ehdotamme uutta momenttia, joka mahdollistaa valmiustilanteessa tarvittaessa säteilyvaaratilanteen korotettujen annosrajojen soveltamisen.
- Valmiustilanteen purkaminen (Luku 17, 177 §): ehdotamme muutosta, joka mahdollistaa valmiustilanteen purkamisen myös ilman laitoksen alasajoa.
- Kyberturvallisuuslain 26 §: kyberturvallisuuden valvonta ydinlaitosten osalta tulee säilyttää Energiaviraston vastuulla.
- Ydinlaitoksen sijaintipaikan soveltuvuuslausunto (Luku 8, 68 §): 3 momentti tulee muuttaa tai poistaa, jotta STUKin lausunnon sisältö vastaa prosessin ajallista järjestystä.
- Ennakkotieto (Luku 10, 82 §): perustelua tulee täsmentää siten, että hakijalla on oikeus saada ennakkotieto, mikäli hakemus ja sen liitteet täyttävät laissa asetetut vaatimukset.
- Turvajärjestelyjen vastuuhenkilö (Luku 16, 153 §): sanamuotoa tulee täsmentää ja perustelua tulisi muuttaa.
- Radioaktiivisten jätteiden vastaanottaminen, käsittely, varastointi ja loppusijoittaminen (Luku 20, 210 §): perusteluihin tulee lisätä määrää koskeva rajoitus (enintään 100 m³).
- Ydinjätteiden ja loppusijoituslaitoksen siirtäminen valtiolle (Luku 33, 338 §): pykälää ja perustelua tulee täsmentää epäselvyyden poistamiseksi.
- Periaatepäätöksessä annetun määräajan jatkaminen (Luku 29, 296 §): Sanamuotoa tulee muuttaa. Tämä mahdollistaa hankkeiden

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

- jatkamisen ilman, että joudutaan keskeyttämään hallinnollisen epäselvyyden vuoksi.
- Ydinlaitoksen turvallisuutta edistävä toimintakulttuuri ja tiedonvaihto eri toimijoiden välillä (Luku 13, 118 §, Luku 44, 440 §–442 §): Ehdotamme muutosta, jotta tietoja voidaan luovuttaa myös muille kuin toimitusketjuun kuuluville, kun se on turvallisuuden kannalta välttämätöntä.
 - Sisäinen valvonta (Luku 13, 123 §): Uusi muotoilu, joka täsmentää, että määräysvalta kohdistuu nimenomaan menettelyihin.
 - Toimitusketjun hallinta (Luku 13, 122 §): täsmennys, joka selkeyttää, että määräysvalta kohdistuu nimenomaan toimitusketjun hallinnan menettelyihin.
 - Tietoaaineiston hallinta (Luku 13, 127 §): täsmennys, joka selkeyttää, että määräysvalta kohdistuu nimenomaan menettelyihin.
 - Miehitämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen (Luku 16, 162 §): Muutetaan niin, että miehitämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseen liittyvä toimivaltuus ulottuu myös kuljetuksiin.
 - Luvanhaltijan varautumisvelvollisuus (Luku 22, 220 §): perustelut ovat ristiriidassa 211 §:n kanssa, jonka mukaan pitkäaikaisturvallisuuden varmistaminen ei edellytä loppusijoituspaikan valvontaa.
 - Ydinlaitoksen järjestelmät, rakenteet ja laitteet (Luku 11, 77 §): ilmaisu "*ja niihin välittömästi liittyvät rakenteet*" tulee poistaa.
 - Ydinjätteiden kansainvälinen palautus ja käsittely (Luku 21, 215 §): uusi momenttiehdotus, joka mahdollistaa Suomessa kontaminoituneen komponentin huollon yhteydessä ulkomailla syntynyt ydinjäte voidaan palauttaa Suomeen.
 - Tietojen luovuttaminen salassapitovelvollisuuden estämättä (Luku 44, 444 §): uusi momentti, joka tietyin edellytyksin mahdollistaa saada viranomaisilta salassa pidettäviä tietoja.
 - TVO ja Posiva esittävät alla olevassa kappaleessa neljä useita muutoksia STUKin määräyksenantovaltuuksiin, jotta STUKin toimivalta olisi riittävän täsmällisesti rajattu.

2 Lakiehdotuksen yleiset perustelut

TVO pitää erinomaisena asiana sitä, että ydinlaitosten lupajärjestelmää uudistetaan ja kevennetään. Isojen laitoshankkeiden periaatepäätökset ratkaisisi edelleen valtioneuvosto (VN), mutta pienempien hankkeiden osalta työ- ja elinkeinoministeriö (TEM). Yhteiskunnan kokonaisedun mukaisuuden arviointi tapahtuisi periaatepäätösvaiheessa, mutta sijaintipaikan tai teknologian yksityiskohtainen arviointi ei enää sisältyisi tähän vaiheeseen. YEL:n mukaisissa luvissa ei enää käsiteltäisi yksityiskohtaisesti ydinjätehuollon tai ydinmateriaalivalvonnan järjestämistä taikka laitokseen laitoksen turvallisuuteen liittyviä teknisiä asioita, vaan ne käsiteltäisiin erikseen TEM:ssä tai Säteilyturvakeskuksessa (STUK).

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

Uuden YEL:n mukaan VN:n myönteinen periaatepäätös annettaisiin eduskunnalle vain selontekona, mikä antaa nykyaista poiketen mahdollisuuden periaatepäätöksen muuttamiselle myöhemmin tiettyjen edellytysten täytyessä. Jatkossa lupajärjestelmä olisi modulaarinen ja käyttöluvan voimassaoloaikaa voitaisiin jatkaa.

TVO ja Posiva yhtyvät lakiehdotuksen perusteluihin, joiden mukaan ydinenergiatuotannon kilpailukykyä voidaan parantaa kiinnittämällä huomiota vaatimusten oikeasuhteisuuteen ja järjestämällä vaatimusten noudattamisen valvonta tehokkaasti. Keventämällä lupajärjestelmää sen alkuvaiheessa ja lisäämällä mahdollisuuksia muutoksiin alkuvaiheen jälkeen luodaan parempia edellytyksiä luvanhakijalle ja hankekehittäjille viedä hankkeiden valmistelua eteenpäin tarveperusteisesti ja hankeriskejä halliten.

Lakiehdotuksen tavoitteena on vähentää ydinlaitoksen sekä sen järjestelmiä, rakenteita, laitteita ja henkilöstöä sekä tietoaaineistoa koskevien erillishyväksyntöjen määrää, mutta samalla lakitasolla vaatimusten määrä kasvaisi, koska YEL:ssä säädettäisiin kattavasti nykyistä käytäntöä vastaavat turvallisuusvaatimukset ja viranomaiskäytännöt. Riskinä silloin on, että lakitasolla olevat vaatimukset ovat liian yksityiskohtaisia, jolloin liikkumavara pienenee ja lakitasolla olevien vaatimusten muuttaminen hidastuu.

Lakiehdotuksessa säännösten tasoa on pyritty yhdenmukaistamaan eurooppalaisen tason kanssa ja hyödynnetty kansainvälisten säännösten mahdollinen liikkumavara kansallisesti tyydyttävällä tavalla. Tämä on luvanhaltijoille erittäin tärkeää, koska se lisää valinnanvapautta toteutusratkaisuihin ja mahdollistaisi paremmin erilaisten uusien teknologioiden ja toimintamallien käyttöönottoa sekä loisi luvanhaltijoille edellytyksiä parantaa toimintansa kannattavuutta.

Vaikka lakiehdotuksen tavoitteena on vähentää STUKin määräysten mukaisten yksityiskohtaisten vaatimusten määrää olennaisesti, tavoitteen toteutumisesta ei tässä vaiheessa ole tietoa, koska STUKin määräysten luonnoksista ei ole vielä olemassa lopullisia versioita. Hallinnollista taakkaa on tarkoitus keventää vähentämällä viranomaishyväksyntöjä, mutta tästäkään lakiehdotuksen tavoitteesta ei ole vielä olemassa takeita, että näin tulisi käymään.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3 Lakiehdotuksen yksityiskohtaiset kommentit

3.1 STUKin valvontamaksut ja muut maksut (Luku 45)

Lakiehdotuksella on tarkoitus uudistaa STUKin toiminnan rahoitusta koskeva sääntely kokonaan. Käyttöön otettaisiin veroluonteinen valvontamaksu ja sen lisäksi valtion maksuperustelakia sovellettaisiin myös uuden YEL:n 350 §:n mukaisen valvontasuunnitelman mukaisiin STUKin valvontatoimista perittäviin maksuihin. Uusi veronluonteinen valvontamaksu koostuisi 48 000 euron perusmaksun lisäksi lisämaksusta, joka perustuisi lupahakemuksessa ilmoitettuun tai luvassa vahvistettuun lämpötehon megawattimäärään.

Lakiehdotuksen mukaan (s. 27) yrityksille aiheutuu nykyisin 18 miljoonan euron kokonaisvuosikustannus STUKin perimistä lupakäsittelyjen suorite- ja valvontamaksuista, jotka kohdistuvat lähes kokonaan nykyisiin luvanhaltijoihin. Perustelujen mukaan uudistuksen tavoitteena on olla vaikutukseltaan kustannusneutraali ja muutoksella parannettaisiin laskutuksen läpinäkyvyyttä. Lakiehdotus mahdollistaisi STUKin edelleen käyttää maksujen perinnässä kuukausittaista laskutusta ja vuosittaista tasauslaskutusta.

Valitettavasti kustannusneutraali muutos ei ole ollut TVO:n ja Posivan tavoitteena, vaan selkeä vuosittainen säästö viranomaiskustannuksista, joka syntyisi uudelle YEL:lle asetetuista tavoitteista: riskiperusteisella valvonnalla, viranomaishyväksyntöjen määrän ja hallinnollisen työn vähentymisellä sekä luvanhaltijoiden oma valvonnan lisääntymisellä. Ydinenergiatuotannon kannattavuuden heikentyminen vaikuttaa luvanhaltijoiden toimintaedellytyksiin, mutta sillä on myös suora vaikutus kuluttajien sähkön hintaan.

Tasauslaskutuksen käyttö ei myöskään aseta minkäänlaista kannustinta STUKille kehittää valvontatoimien kustannustehokuutta. Tällä hetkellä STUKin laskutus ei ole myöskään läpinäkyvää, eikä luvanhaltijoilla ole keinoja vaikuttaa STUKin perimiin maksuihin, jotka pääosin muodostuvat tuntilaskutusperusteisesti. Lakiehdotuksen perusteluista ei ilmene, millä tavalla läpinäkyvyys parantuisi, kun uuden YEL:n mukaisia säännöksiä aloitetaan soveltamaan. Lakiehdotuksen perustelut ovat niin niukat, ettei niiden avulla voida arvioida lakimuutoksen taloudellisia vaikutuksia luvanhaltijoille.

TVO ja Posiva eivät pidä lisämaksun määräytymisperustetta lämpötehoon perustuen oikeudenmukaisena, koska se tarkoittaa sitä, että pienemmät toimijat maksaisivat merkittävästi suuria toimijoita pienemmän osuuden ydinlaitoksen turvallisuuden valvonnasta, vaikka suurella toimijalla

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

STUKin riskiperusteisten valvontatoimenpiteiden määrä voi olla käytännössä pienempi. TVO - kolmen laitostyöyksikön yhteisellä lämpöteholtaan - olisi merkittävä maksaja veronluontoisesta lisämaksusta.

Lausuntoa annettaessa luvanhaltijoilla ei ole vielä tiedossa STUKin uuteen valvontasuunnitelmaan perustuvista säännöllisistä tarkastuksista ja muista valvontatoimista, joiden perusteella STUK voi periä luvanhaltijoilta maksuja. Selvää ei ole myöskään, mitä STUKin toiminnan kustannuksia uudella veroluontoisella valvontamaksulla on tarkoitus kattaa. Lakiehdotuksen mukaan STUK lähettäisi maksuvelvollisille veroluontoista valvontamaksua koskevan maksupäätöksen viimeistään 21 päivää ennen eräpäivää ja maksuunpano voitaisiin toimittaa ilman, että maksuvelvolliselle varataan tilaisuus tulla kuulluksi. Tämäkään ei kuulosta hyvän hallinnon mukaiselta toiminnalta.

Koska viranomaismaksuilla on selkeä vaikutus ydinenergiatuotannon kannattavuuteen, TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL 45 luvun mukaisia uudistuksia ei vielä tässä vaiheessa toteuteta. Muutoksesta voitaisiin säätää myöhemmin, kun maksuperusteet (esim. lämpötehoon perustuva valvontamaksu) on arvioitu uudestaan ja kokonaiskuva uudistuksen vaikutuksesta ydinvoimalla tuotettuun sähkön hintaan on selvitetty. Lakiehdotuksen voimaantulo- ja siirtymäsäännösten (480 §) mukaan STUKin suoritteiden maksullisuuteen sovellettaisiin uuden YEL:n voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä 31.12.2028 asti ja tarkoituksena oli, että 45 luvun säännöksiä sovellettaisi vasta 1.1.2029 lukien. Sen takia jo siirtymäsäännösluonnoskin huomioiden kiirettä uudistaa STUKin toiminnan rahoitusta koskevaa sääntelyä nyt lausunnolla olevassa HE:ssä ei vielä ole.

3.2 Varautumisrahaston varojen lainaaminen luvanhaltijalle, varojen sijoittaminen valtion velkasitoumuksiin ja varojen muu sijoitustoiminta (Luku 24, 243 §, 245 § ja 246 §)

Lakiehdotuksen mukaan varautumisrahastosta voidaan edelleenkin lainata varoja luvanhaltijalle tai tämän osakkeenomistajille enintään 60 %:a luvanhaltijalle kuuluvasta nettorahastotavoitteesta. Lisäksi varautumisrahaston nettovaroista vähintään 20 % on valtion käytettävissä ja nämä varat Valtion ydinjätehuolto-rahasto voi sijoittaa Suomen valtion velkasitoumuksiin tai valtion talousarvioissa siirtää rahastosta määräajaksi valtiovarastoon. Lisäksi vähintään 20 % Valtion ydinjätehuolto-rahaston on sijoitettava muulla tavalla ja huolehdittava sijoitusten turvaavuudesta, tuotosta ja rahaksi muutettavuudesta sekä sijoitusten asianmukaisesta hajauttamisesta. Sijoitusten turvaavuudessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota siihen, että rahaston maksuvalmius on rahaston toimintaan nähden riittävällä tavalla turvattu.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

Sen jälkeen, kun voimassa olevassa laissa mahdollistettiin varojen sijoittaminen myös muihin rahoitusinstrumentteihin kuin valtioiden velkasitoumuksiin, Valtion ydinjätehuoltorahaston sijoitustuotto on ollut hyvää (esim. vuonna 2024: 6,8 %). Tämä on pienentänyt luvanhaltijoiden ydinjätehuoltomaksuja merkittävästi. Sen sijaan takaisinlainauksen ja Suomen valtion velkasitoumusten tuotto on ollut tähän nähden merkittävästi pienempää. Uuden YEL:n 245 §:n ja 246 §:n sanamuodot aiheuttavat myös käytännössä epäselvyyttä niissä tilanteissa, joissa luvanhaltijat jättävät käyttämättä takaisinlainausoikeuttaan joko kokonaan tai osittain. Sijoitustuottojen varmistamiseksi ja täyden rahoitusmarkkinapotentiaalin hyödyntämiseksi näissä tilanteissa olisi tärkeää, että Valtion ydinjätehuoltorahasto sijoittaisi näin vapautuvat varat muihin sijoitusinstrumentteihin kuin Suomen valtion velkasitoumuksiin.

Epäselvyyden poistamiseksi, sijoitustuottojen varmistamiseksi ja rahoitusmarkkinoiden hyödyntämiseksi TVO ja Posiva ehdottavat, että uuden YEL:n 245 §:n 1 momenttia muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

Vähintään 15 prosenttia mutta enintään 20 prosenttia varautumisrahaston siitä varallisuudesta, joka saadaan laskemalla yhteen luvanhaltijoiden 243 §:n 2 momentin mukaisessa laskelmassa käytetyt rahastotavoitteet ja 224 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaisesti vahvistetut rahastotavoitteet sekä vähentämällä tästä summasta rahaston hallinnosta ja pääoman hoidosta kalenterivuoden aikana arvion mukaan aiheutuvat kustannukset, on valtion käytettävissä ja Valtion ydinjätehuoltorahasto voi sijoittaa sen Suomen valtion velkasitoumuksiin tai valtion talousarviossa siirtää rahastosta määräjäksi valtiovarastoon.

Tämän muutoksen jälkeen Valtion ydinjätehuoltorahaston on sijoitettava vähintään 254 §:n 1 momentissa tarkoitettu rahaston varallisuudesta muutoin kuin takaisinlainaamalla se luvanhaltijoille tai näiden osakkeenomistajille (enintään 60 %) tai Suomen valtion velkasitoumukseen tai siirtämällä valtiovarastoon (enintään 20 %). Tämä muutos kannustaisi luvanhaltijoita luopumaan takaisinlainausosuudestaan joko kokonaan tai osittain, jos tästä vapautuvat varat olisi sijoitettavissa tuottavasti ja turvallisesti muihin rahoitusinstrumentteihin. Muutos ei vaikuttaisi uuden YEL:n 246 §:n sanamuotoon.

3.3 Tutkimus- ja tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoittaminen ja luvanhaltijalta kerättävät maksut avustusten rahoittamiseen (Luku 26, 260 §–261 §)

Valtion ydinjätehuoltorahasto voi myöntää avustusta sellaista tutkimustoimintaa varten, jonka tavoitteena on edistää ydinlaitosten turvallista käyttöä ja ydinjätehuollon ratkaisujen kehittymistä sekä varmistaa, että

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

viranomaisten ja luvanhaltijoiden saatavilla on näihin liittyen riittävästi ja kattavasti asiantuntemusta ja muuta osaamista. Lisäksi rahasto voi myöntää avustusta tällaista tutkimustoimintaa edistävää tutkimusinfrastruktuuria varten sekä mainittujen tavoitteita edistää korkea-asteen koulutustoimintaa varten.

TVO ja Posiva pitävät tärkeänä, että avustusta myönnettäessä Valtion ydinjätehuoltorahasto kiinnittää riittävästi huomiota siihen, että avustettavat hankkeet ovat korkeatasoisia ja edistävät yllä mainittuja tavoitteita. Tutkimusrahoitus on kohdennettava julkiseen tutkimukseen, joka tukee Suomessa käytettävää tai tekeillä olevaa teknologiaa sen eri osa-alueilla. Avustusten myöntämisestä koskevista päätöksistä tulisi olla tarvittavat lisäehdot, jotta tutkimustulokset julkistettaisiin, jollei tähän ole joltain osin estettä laissa säädetyn salassapitovelvoitteen takia. Lisäksi tulisi varmistaa luvanhaltijoiden oikeus hyödyntää tutkimuksen tuloksia vapaasti ottaen huomioon EU:n valtiontukisääntely ja erityisesti EU:n komission tiedonannon (2014/C 198/01) linjaukset. Tämä tulisi tapahtua siten, että avustuksen saajalle tulisi asettaa ehto myöntää luvanhaltijoille laajat käyttöoikeudet avustuksen kohteena oleviin tutkimustuloksien immateriaalioikeuksiin maksutta.

Ydinenergiatuotannon kilpailukyvyn parantamiseksi TVO ja Posiva ehdottavat, että luvanhaltijoilta kerättäviä maksuja pienennetään ja avustettavien hankkeiden laatuun, määrään ja suomalaisia luvanhaltijoita tukevaan tutkimukseen kiinnitetään erityistä huomiota. Sen takia TVO ja Posiva ehdottavat, että luvanhaltijalta vuosittain perittävä tehomaksu puolitetaan kultakin luvassa ilmoitetulta nimellislämpötehon megawatilta 285 eurosta 143 euroon ja edellisen vuoden vastuumäärään kohdistuva 0,09 prosentin maksu poistetaan kokonaan. Enintään 320 000 euron perusmaksu pidettäisiin ennallaan.

Lisäksi TVO ja Posiva ehdottavat, että uuden YEL 260 §:ään lisätään suomalaista ydinenergiatuotantoa ja sen kilpailukykyä tukeva selkeä kirjaus (muutos korostettuna):

*Valtion ydinjätehuoltorahasto voi myöntää avustusta sellaista tutkimustoimintaa varten, jonka tavoitteena on edistää **suomalaisten** ydinlaitosten turvallista käyttöä ja ydinjätehuollon ratkaisujen kehittymistä sekä varmistaa, että viranomaisten ja luvanhaltijoiden saatavilla on näihin liittyen riittävästi ja kattavasti asiantuntemusta ja muuta osaamista. Lisäksi rahasto voi myöntää avustusta tällaista tutkimustoimintaa edistävää tutkimusinfrastruktuuria varten sekä mainittujen tavoitteita edistää korkea-asteen koulutustoimintaa varten.*

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3.4 Valtion ydinjätehuoltorahaston johtokunta (Luku 27, 272 §–273 §)

Uuden YEL:n 272 §:n 1 momentin mukaan Valtion ydinjätehuoltorahastolla on johtokunta, joka valtioneuvosto nimittää kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Johtokunnassa on puheenjohtajan lisäksi varapuheenjohtaja ja enintään viisi muuta jäsentä. Yksi jäsenistä olisi määrättävä TEM:n ja yksi valtiovarainministeriön ehdottamista henkilöistä. Muut jäsenet valtioneuvosto voi valita vapaasti kuitenkin niin, että johtokunnassa on oltava riittävä sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan asiantuntemus ja muu johtokunnan tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellinen asiantuntemus. Finanssivalvonta voi pyydettyä antaa lausunnon johtokuntaan esittävien henkilöiden asiantuntemuksesta.

Uuden YEL:n 273 §:ssä säädetään johtokunnan tehtävistä, joita ovat muun muassa rahaston sijoitustoiminnan johtaminen ja avustusten myöntämisestä tutkimus- ja infrastruktuurihankkeelle tuen määrän ylittäessä 200 000 euroa. Tämän takia olisi tärkeää, että johtokuntaan valittaisiin myös luvanhaltijoiden ehdottamia henkilöitä. Kun rahaston tehtävänä on hallinnoida ja sijoittaa luvanhaltijoilta kerättyjä rahoja ja niiden avulla varmistaa luvanhaltijoiden toiminnassa syntyneiden ydinjätteiden loppusijoitukseen tarvittavien varojen riittävyys, olisi perusteltua, että myös luvanhaltijoilla olisi tosiasiallisia vaikutusmahdollisuuksia rahaston päätöksentekoon. Esimerkiksi Ruotsin vastaavassa ydinjätehuoltorahastossa (*Kärnavfallsfonden*) kaksi rahaston seitsemästä hallituksen jäsenestä tulee nimittää luvanhaltijoiden ehdottamien henkilöiden joukosta. Sen takia TVO ja Posiva ehdottavat, että uuden YEL 272 §:n ensimmäistä momenttia muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*Valtion ydinjätehuoltorahastolla on johtokunta, jonka valtioneuvosto nimittää kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Johtokunnassa on puheenjohtajan lisäksi varapuheenjohtaja ja enintään viisi muuta jäsentä. Yksi jäsenistä on määrättävä työ- ja elinkeinoministeriön, yksi valtiovarainministeriön ehdottamista henkilöistä **ja yksi luvanhaltijoiden ehdottamista henkilöistä**. Johtokunnassa tulee olla riittävä sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan asiantuntemus ja muu johtokunnan tehtävien hoitamisen kannalta tarpeellinen asiantuntemus Finanssivalvonnan on annettava johtokuntaan esitettävien henkilöiden sijoitustoiminnan ja riskienhallinnan asiantuntemuksesta lausunto työ- ja elinkeinoministeriön pyynnöstä. Työ- ja elinkeinoministeriö voi vapauttaa johtokunnan jäsenen tehtävästään. Työ- ja elinkeinoministeriö määrää jäsenten palkkiot sekä vahvistaa johtokunnan esityksestä rahaston työjärjestyksen.*

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3.5 Akkreditoitujen menetelmien vaatimus (Luku 7, 63 §)

Lakiehdotuksessa esitetään, että radioaktiivisten aineiden päästönäytteiden, ympäristön säteilytarkkailun mittaukset ja säteilyturvallisuuden kannalta merkittävät kemialliset ja radiokemialliset analyysit olisi tehtävä sellaisessa mittauslaboratoriossa, jolla on tätä varten akkreditoitu menetelmä. Tällä varmistettaisiin pykälän perustelujen mukaan tulosten luotettavuus ja laadukkuus. Mittauslaboratorio voisi olla osa luvanhaltijan organisaatiota tai siitä erillinen.

TVO ja Posiva esittävät ensisijaisesti, että akkreditoidusta menetelmävaatimuksesta luovuttaisiin ja riittäisi, että radioaktiivisten aineiden päästönäytteiden ja ympäristön säteilyvalvonnan näytteiden mittaukset sekä säteilyturvallisuuden kannalta merkittävät kemialliset ja radiokemialliset analyysit tehtäisiin kuten nykyisinkin soveltuvan ja luotettavaksi osoitetun menetelmän avulla. Ehdotettu uusi vaatimus akkreditoitujen menetelmien käytöstä lisäisi luvanhaltijan hallinnollista taakkaa ja kustannuksia ilman, että sillä olisi osoitettua vaikutusta turvallisuuteen. Akkreditointivaatimus lisäisi TVO:n kustannuksia ja sillä olisi välitön vaikutus kuluttajien sähkönhintaan. Lisäksi se aiheuttaisi päällekkäisiä tarkastuksia, koska esimerkiksi TVO:n johtosäntö on jo sertifioitu ISO 9001 -standardin mukaisesti. Akkreditointivaatimus myös vaikeuttaisi nopeiden muutosten tekemistä käytettyihin menetelmiin, joita laitoksen tila saattaisi vaatia. Tämä voisi hidastaa toimintaa ja heikentää laitoksen kykyä reagoida uusiin tarpeisiin.

Akkreditoituja menetelmiä ei vaadita nykyisessä säteilylaissa, joten vaatimus ei ole tarpeen myöskään uudessa YEL:ssä. Luvanhaltijoiden nykyisissä laboratoriotoiminnoissa ja niiden tuottamien tulosten laadussa tai luotettavuudessa ei ole ollut moitittavaa. Viitaten tehtyihin auditointeihin, vertailumittauksiin tai pitkäaikaiseen muuhun dataan TVO:n ja Posivan tiedossa ei ole yhtään turvallisuuteen vaikuttavaa poikkeamaa.

Kansainvälisesti muidenkaan ydinlaitosten laboratorioissa ei edellytetä akkreditoituja menetelmiä. Myöskään IAEA-standardit eivät vaadi akkreditoitua menetelmää.

Edellä mainituilla perusteilla pykälän ensisijaiseksi sanamuodoksi esitämme seuraavaa:

Radioaktiivisten aineiden päästönäytteiden ja ympäristön säteilyvalvonnan näytteiden mittaukset sekä säteilyturvallisuuden kannalta merkittävät kemialliset ja radiokemialliset analyysit on tehtävä soveltuvan ja luotettavaksi osoitetun menetelmän avulla.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

Pykäläehdotuksen toisessa momentissa mahdollistettaisiin myös muiden kuin akkreditoitujen menetelmien käyttö. Tätä varten olisi kuitenkin oltava perusteltu syy, esim. akkreditoituja menetelmiä ei ole tai niitä ole mahdollista käyttää.

Mikäli akkreditointivaatimuksesta ei kokonaan luovuta, TVO ja Posiva esittävät toissijaisesti uuden YEL 63 §:n 2 momentin muuttamista siten, että STUK voisi hyväksyä vaihtoehtoisen menetelmän käytön ilman, että luvanhaltijan tarvitsee esittää käytölle erityistä perusteltua syytä. Riittävää olisi, että luvanhaltija osoittaa laboratorion toiminnan ja tulosten laadun sekä luotettavuuden. Luvanhaltija osoittaisi tämän toimittamalla STUKille selvityksen, joka osoittaa menetelmän teknisen soveltuvuuden, toistettavuuden ja vertailukelpoisuuden akkreditoituihin menetelmiin. Ehdotettu muutos mahdollistaa kansainvälisesti vertailukelpoisen, kustannustehokkaan ja joustavan toiminnan ilman, että turvallisuustaso vaarantuu.

Lisäksi TVO ja Posiva esittävät, että prosessinäytteet jätettäisiin akkreditointivaatimuksen ulkopuolelle, koska ne palvelevat ensisijaisesti luvanhaltijan omaa prosessinohjausta, eikä niitä käytetä säteilyturvallisuuden arviointiin samalla tavalla kuin päästö- ja ympäristönäytteitä. Prosessinäytteillä tarkoitetaan näytteitä, jotka kerätään laitoksen sisäiseen prosessinohjaukseen, kuten reaktorin toimintaparametrien seurantaan, eivätkä ne suoraan vaikuta päästö- tai ympäristövalvonnan tuloksiin.

Pykälän toissijaiseksi sanamuodoksi esitämme seuraavaa:

Radioaktiivisten aineiden päästönäytteiden ja ympäristön säteilyvalvonnan näytteiden mittaukset on tehtävä akkreditoituihin menetelmiin. Säteilyturvallisuuden kannalta merkitävät kemialliset ja radiokemialliset analyysit on tehtävä soveltuvan ja luotettavaksi osoitetun menetelmän avulla.

Säteilyturvakeskus voi luvanhaltijan hakemuksesta hyväksyä akkreditoidun menetelmän sijasta muun tarkoitukseen soveltuvan ja luotettavaksi osoitetun menetelmän, jos akkreditoitua menetelmää ei ole saatavilla tai sen käyttö ei ole muutoin tarkoituksenmukaista. Hakemuksessa on esitettävä menetelmän soveltuvuus- ja luotettavuusselvitys sekä laboratorion laadunvarmistusohjelma.

3.6 Ydinvoimalaitoksen ohjaaja ja ohjaajan hyväksymisluvan peruuttaminen (Luku 14, 129 §, Luku 41, § 419)

Lakiehdotuksessa on vähennetty niiden henkilöiden määrää, jolta jatkossa edellytettäisiin STUKin hyväksymistä. Jatkossa ainoastaan ydinvoimalaitoksessa olisi oltava STUKin hyväksymiä ohjaajia, mutta ei muissa,

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

esim. ydinjätelaitoksissa. TVO ja Posiva pitävät ehdotusta tältä osin hyvänä.

TVO ja Posiva yhtyvät myös lakiehdotuksen perusteluihin, joiden mukaan ohjaajan työllä on suora vaikutus ydinvoimalaitoksen turvallisuuteen, jolloin ohjaajien riittävä määrä varmistaa työhön liittyvien turvallisuustavoitteiden toteutumista.

Uuden YEL 19 §:n 3 momentissa säädettäisiin ohjaajia koskevista vaatimuksista. Ohjaajilta vaadittaisiin muun muassa kognitiivisia taitoja, stressin sietokykyä sekä edellytyksiä sujuvaan keskinäiseen tiedonvaihtoon ja yhteistyöhön viranomaisten kanssa. Perustelujen mukaan STUKin hyväksynnällä varmistetaan ehdotetun ohjaajan soveltuvuus ja osaaminen. Uuden YEL 419 §:n mukaan hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos henkilö ei enää täytä hänelle asettuja edellytyksiä, eikä puutteita ole korjattu määräajassa. Pykälän perustelujen mukaa tällaisissa tilanteissa olisi aina ensin annettava mahdollisuus puutteiden korjaamiseen.

Uuden YEL 419 §:n 2 momentin mukaan STUK voi peruuttaa ohjaajan hyväksymispäätöksen kokonaan tai määräajaksi, jos ohjaajaksi hyväksytty henkilö on tuomittu lainvastaisella tuomiolla sellaisesta rikoksesta, joka osoittaa hänen olevan sopimaton tehtävään. Lain perusteluissa ei kuitenkaan tarkemmin kuvata, minkälaisista rikoksista tässä tilanteessa voisi olla kysymys ja voisiko esimerkiksi tuomio vapaa-ajalla tapahtuneesta törkeästä rattijuopumuksesta osoittaa henkilön olevan sopimaton tehtävään. Perusteluissa ei myöskään oteta kantaa, voitaisiinko ohjaajan hyväksymispäätös peruuttaa määräajaksi jo esitutinnan ajaksi. TVO ja Posiva esittävätkin, että pykälän perusteluja tarkennetaan tältä osin.

3.7 Tarkastuslaitoksen, päteväntielimen ja testauslaitoksen hyväksyminen sekä päällekkäisen tarkastuksen välttäminen (Luku 43, 428 §)

Uuden YEL:n 428 §:n mukaan STUK voi hyväksyä tarkastuslaitoksen, päteväntielimen ja testauslaitoksen, kun lakiehdotuksen 427 §:n vaatimukset täyttyvät. Vaatimusten täyttymisen osoittamisessa käytetään ensisijaisesti Turvallisuus- ja kemikaaliviraston akkreditointiyksikön (FINAS) antamaa todistusta tai lausuntoa, mutta hyväksyntä voidaan perustaa myös muuhun riittävään näyttöön.

TVO ja Posiva kannattavat tarkastuslaitoksia, päteväntielimiä ja testauslaitoksia koskevien vaatimusten ja hyväksymismenettelyn selkeyttämistä. Pidämme kuitenkin tärkeänä, että hyväksymismenettelyssä vältetään moninkertaista tarkastusta ja päällekkäistä valvontaa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että STUKin tarkastajat eivät voisi osallistua FINASin arviointiryhmään silloin, kun kyseessä on sama laitos, jota he valvovat viranomaistehtävässä. Tämä käytäntö estäisi eturistiriidat ja varmistaisi, että

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

tarkastuslaitosten arviointi on uskottavaa sekä kansallisesti että kansainvälisesti.

Päällekkäisen tarkastuksen välttäminen on tärkeää myös kustannusten ja resurssien käytön kannalta. Siksi ehdotamme, että pykälän perusteluissa ja soveltamiskäytännössä selkeästi todetaan, että STUKin nimeämä tarkastaja ei voi toimia FINASin arviointiryhmän teknisenä asiantuntijana, mikäli hän valvoo samaa laitosta viranomaistehtävässä.

3.8 Ydinlaitoksen radioaktiivisten aineiden päästöjen rajoittaminen häiriö- ja onnettomuustilanteissa (Luku 7, 46 §)

TVO katsoo, että ydinenergialain 46 §:n ensimmäiseen momenttiin tulee sisällyttää vastaava poikkeus kuin voimassa olevassa ydinenergia-asetuksen (YEA) 22 b §:n 6 momentissa on säädetty. Nykyinen YEA mahdollistaa poikkeuksen niille ydinvoimalaitoksille, jotka on rakennettu ja joiden käyttämiseen on myönnetty lupa ensimmäisen kerran ennen vuotta 1990. Näihin laitoksiin ei sovelleta YEA 22 b §:n 4–6 momenttia, ellei soveltaminen ole kyseessä olevan ydinvoimalaitoksen tekniset ratkaisut huomioon ottaen ydinenergialain 7 a §:ssä säädetyn periaatteen mukaisesti perusteltua.

Olkiluoto 1 (OL1)- ja Olkiluoto 2 (OL2) -ydinvoimayksiköt ovat teknisiltä ratkaisuiltaan ja suunnittelultaan erilaisia kuin uudemmat laitokset, eikä niihin ole tarkoituksenmukaista soveltaa samoja vaatimuksia kuin uusiin laitoksiin ilman erillistä perustetta. Poikkeuksen säilyttäminen on tärkeää sekä oikeusvarmuuden että käytännön toteutettavuuden kannalta. Poikkeus on ollut osa voimassa olevaa sääntelyä, eikä ole ilmennyt perusteita poistaa sitä myöskään uudesta YEL:sta.

Valtioneuvoston asetuksella olisi tarkoitus säätää tarkemmin 1 momentin mukaisista rajoituksista ja potentiaalisesta altistuksesta 2 momentin periaatteen mukaisesti, mutta lausuntoa annettaessa näitä ei ole vielä kyetty käymään yksityiskohtaisesti läpi, mitkä tulokset säännöksiä sovellettaessa tulevat olemaan.

TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL:n perusteluihin ja siirtymäsäännöksiin tulee kirjata, että ennen vuotta 1990 käyttöönotettuihin laitoksiin ei sovelleta uuden YEL:n 46 §:n 1 momentin vaatimusta väestön suojausmistoimia edellyttävän radioaktiivisten aineiden päästön mahdollisuuden rajoittamisesta onnettomuuden aikaisessa vaiheessa, ellei soveltaminen ole kyseessä olevan ydinvoimalaitoksen tekniset ratkaisut huomioon ottaen perusteltua.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3.9 Yleinen poikkeamismahdollisuus STUKin määräyksistä (Luku 37, 389 §)

Uuden YEL 389 §:n mukaan STUK voi hakemusta hyväksyä poikkeuksia pykälässä listattujen lukujen nojalla annetun määräyksen yksityiskohtaisesta vaatimuksesta. Hyväksyminen edellyttäisi, että luvanhaltija esittäisi vaatimuksen sijasta sovellettavan menettelytavan tai ratkaisun ja osoittaisi sen toteuttavan uuden YEL:n mukaisen turvallisuustason.

Määräyksiin liittyviä poikkeamistarpeita ei voida tässä vaiheessa arvioida kattavasti, sillä STUKin määräysluonnosten L2-versiot julkaistaan vasta syksyllä 2025, ja niiden kuulemisaika ulottuu todennäköisesti joulukuulle 2025. Todennäköistä on, että määräyksiin tehdään vielä merkittäviä muutoksia kuulemisen jälkeen. Kokemuksen perusteella suurin osa poikkeamatarpeista ilmenee vasta määräysten täyttymisarvioinnin yhteydessä ja niitä normaalityössä käytettäessä.

Poikkeamatarpeet liittyvät pääosin yksityiskohtaisten vaatimusten täyttämiseen. Kun lakiehdotuksen tavoitteena on vähentää STUKin määräysten mukaisten yksityiskohtaisten vaatimusten määrää olennaisesti, voidaan olettaa, että myös poikkeamien määrä vähenee. Kuitenkin käytännössä yksityiskohtainen sääntely voi olla valvovan viranomaisen näkökulmasta tarpeen, ja tällöin mahdollisuus poiketa määräyksistä on välttämätön, jotta voidaan ottaa huomioon laitosten erityispiirteet ja teknologian kehitys. Erityisesti voidaan todeta, että nykyisinkään käytössä olevia laitoksia ja niiden käyttämiä teknologioita ei käytännössä kyetä muuttamaan uusien yksityiskohtaisten vaatimusten mukaisiksi ilman kohtuuttomia kustannuksia.

Nykyinen mahdollisuus poiketa YVL-ohjeista on osoittautunut toimivaksi ja mahdollistanut turvallisuustason osoittamisen myös vaihtoehtoisin keinoin. Poikkeamamenettely on ollut tärkeä osa käytännön sääntelyä ja mahdollistanut sekä viranomaisen että toiminnanharjoittajan kannalta tarkoituksenmukaiset ratkaisut. TVO ja Posiva korostavat, että yleinen poikkeamismahdollisuus ei tarkoita turvallisuustason heikentämistä. Poikkeamien hyväksyminen edellyttää aina tapauskohtaista arviointia ja perustelua siitä, että laitosten turvallisuustaso säilyy vähintään nykyisellä tasolla.

TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL:n 389 §:ään tulee lisätä yleinen poikkeamismahdollisuus, joka mahdollistaa STUKin määräyksistä poikkeamisen tapauskohtaisesti ja muissakin kuin pykälässä lueteltujen lukujen osalta, mikäli luvanhaltija osoittaa vaihtoehtoisen menettelyn täyttävän lain mukaisen turvallisuustason. Tämä vastaisi nykyistä YVL-ohjeiden mukaista käytäntöä ja varmistaisi sääntelyn joustavuuden myös tulevaisuudessa.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3.10 Turvajärjestelyihin liittyvät arvioinnit (Luku 16, 165 §)

Uuden YEL:n 165 §:n 2 momentissa annettaisiin STUKille määräystenantovaltuus antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä turvajärjestelyihin liittyvästä kolmannen osapuolen arvioinnista.

Turvajärjestelyjen riippumattoman arvioinnin tarkoituksena on varmistaa, että arviointi tehdään puolueettomasti ja ilman valvovan viranomaisen vaikutusmahdollisuutta. Jos STUKilla olisi oikeus antaa tarkempia määräyksiä arvioinnin toteutuksesta, vaarana on, että arvioinnin riippumattomuus heikkenee tai sitä voidaan kyseenalaistaa. Riippumattomuus on erityisen tärkeää, jotta arvioinnin tulokset ovat uskottavia sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Luvanhaltijan vastuulla tulee olla arvioinnin järjestäminen ja arvioijan valinta, ja arvioinnin tulee perustua yleisiin hyviin käytäntöihin, ei viranomaisen yksityiskohtaisiin määräyksiin.

TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL:n 165 §:n 2 momentista poistetaan STUKin määräystenantovaltuus kolmannen osapuolen arvioinnista, jotta arvio olisi aidosti riippumaton myös valvovasta viranomaisesta. Näin varmistetaan arvioinnin riippumattomuus ja uskottavuus.

3.11 Ydinlaitoksen suunnittelua koskeva täydentävä vaatimus (Luku 9, 80 §)

Uuden YEL:n 80 §:n mukaan ydinlaitoksen suunnittelussa on varauduttava ydinmateriaalivalvontaan, säteilyvaaratilanteita, valmiustilanteita ja muiden tässä laissa säädettyjen, ydinlaitosta koskevien velvoitteiden noudattamiseen. Pykälän 2 momentin mukaan STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista vaatimuksista ja niiden huomioon ottamisesta suunnittelussa.

Ehdotetun pykälän tarkoitus jää epäselväksi, koska sitä aiemmissa pykälissä ydinlaitoksen suunnittelua, ydinmateriaalivalvontaa, säteilyvaaratilanteita, valmiustilanteita ja muita velvoitteita koskevat vaatimukset on jo säädetty yksityiskohtaisesti ja niissä on erikseen annettu STUKille määräysvaltuudet tarpeellisilta osin. Sen takia uuden YEL:n 80 §:n määräystenantovaltuus on ylimääräinen ja voi aiheuttaa epäselvyyttä siitä, mistä asioista STUK voi vielä antaa lisämääräyksiä, kun yksityiskohtaiset vaatimukset ja määräystenantovaltuudet on jo kattavasti säädetty muualla laissa. Pykälä ei lisää sääntelyn selkeyttä eikä turvallisuutta, vaan voi johtaa päällekkäiseen ja mahdollisesti ristiriitaiseen sääntelyyn.

Sen takia TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL:n 80 § tulee kokonaisuudessaan tarpeettomana poistaa ja mikäli STUKille haluttaisiin antaa lisää määräystenantovaltuuksia, niiden tarpeellisuus tulisi arvioida pykäläkohtaisesti.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3.12 Työntekijöiden säteilysuojelu valmiustilanteessa (Luku 17, 176 §)

TVO ja Posiva ehdottavat, että uuden YEL:n 176 § lisätään uusi momentti tai vaihtoehtoisesti uusi kohta uuden YEL 50 §:ään, jossa säädettäisiin työntekijöiden säteilysuojelusta valmiustilanteessa. Lisäys on tarpeen, koska voimassa olevan säteilylain 16 luvun säännökset koskevat vain säteilyturvallisuuspoikkeamia, jotka eivät ole valmiustilanteita. Säteilylaki ei siten säätele työntekijöiden valmiustilanteen aikaista säteilysuojelua, mikä voi johtaa epäselvyyksiin ja rajoittaa mahdollisuutta soveltaa säteilyvaaratilanteen korkeampia annosrajoja valmiustilanteissa.

TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL:n 176 § tulee lisätä seuraava uusi momentti:

Luvanhaltijan nimeämiin säteilyvaaratyöntekijöiden sekä säteilyvaara-avustajien valmiustilanteen aikaiseen säteilyaltistukseen sovelletaan, mitä säteilylain 134–136 §:ssä säädetään säteilyvaaratilanteesta.

Lisäys vastaisi nykytilannetta ja mahdollistaisi valmiustilanteessa tarvittaessa säteilyvaaratilanteen korotettujen annosrajojen soveltamisen. Uuden YEL:n 3 §:n mukaan ydinenergian käyttöön sovelletaan säteilylakia sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, joten viittaus säteilylain 134–136 §:iin on perusteltu ja tarpeellinen. Ilman tätä lisäystä uuden YEL:n 50 §:ää voisi tulkita siten, että säteilyvaaratilanteen korotettuja annosrajoja ei saisi koskaan soveltaa valmiustilanteissa, mikä ei vastaa käytännön tarpeita eikä kansainvälisiä käytäntöjä.

TVO:n ja Posivan näkemyksen mukaan työntekijöiden säteilysuojelusta valmiustilanteessa tulee säätää selkeästi laissa, jotta käytännön toiminta ja turvallisuus voidaan varmistaa kaikissa tilanteissa.

3.13 Valmiustilanteen purkaminen (Luku 17, 177 §)

TVO ja Posiva pitävät tärkeänä, että valmiustilanteen purkamista koskeva sääntely on selkeä ja suhteellisuusperiaatteen mukainen. Uuden YEL:n 177 §:n 1 momentin mukaan luvanhaltijan on purettava valmiustilanne, kun ydinlaitos on saatettu turvalliseen tilaan ja tarpeelliset jälkitoimet on käynnistetty. TVO ja Posiva pitävät säännöksen muotoilua toimivana. Kuitenkin käytännössä valmiustilanteiden vakavuus voi vaihdella merkittävästi, ja erityisesti varautumistilanteissa (lievimmät valmiustilanteet) liian tiukat vaatimukset (esimerkiksi laitoksen alasajosta ja uudelleen käynnistämisestä) voivat tarpeettomasti nostaa kynnystä valmiussuunnitelman käyttöönotolle ja aiheuttaa merkittäviä taloudellisia tai operatiivisia haittoja ilman turvallisuushyötyä. Siksi valmiustilanteen jälkeisten toimenpiteiden vaatimustaso tulee suhteuttaa tilanteen vakavuuteen. Jos

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

kyseessä on ollut vain varautumistilanne, ei lähtökohtaisesti tulisi edellyttää laajoja selvityksiä tai STUKin hyväksyntää uudelleenkäynnistykselle, ellei laitoksella ole tapahtunut turvallisuuteen liittyvää häiriötä tai vauriota.

TVO ja Posiva ehdottavat, että uuden YEL:n 177 §:än lisätään mahdollisuus purkaa valmiustilanne myös silloin, kun laitos voidaan palauttaa tavanomaisen käytön ohjeiden mukaiseen tilaan ilman, että laitos on ajettava aina kylmään sammutustilaan. Tämä mahdollistaa joustavamman ja tilanteen vakavuuden mukaisen toiminnan, mikä tukee sekä turvallisuutta että laitoksen käytettävyyttä.

TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL 177 §:n 1 ja 2 momentti yhdistetään seuraavasti:

Luvanhaltijan on purettava valmiustilanne, kun laitos on turvallisessa tilassa tai sen käyttöä voidaan jatkaa 133 §:ssä tarkoitettujen ydinlaitoksen käyttöehtojen mukaisesti ja tarvittavat jälkitoimet on käynnistetty. Jos ydinlaitoksella on tapahtunut turvallisuuteen liittyvä häiriö ja sen käyttöä on valmiustilanteen purkamisen jälkeen tarkoitus jatkaa, on laadittava Säteilyturvakeskuksen hyväksymä suunnitelma turvallisen käytön varmistamiseksi.

Ehdotettu muotoilu mahdollistaa valmiustilanteen purkamisen myös ilman laitoksen alasajoa, jos tilanne ei sitä edellytä. Vaatimustaso voidaan suhteuttaa tilanteen vakavuuteen, mikä tukee sekä turvallisuutta että laitoksen tehokasta käyttöä. Käytännössä tämä alentaa kynnystä ottaa valmiussuunnitelma käyttöön myös lievissä poikkeustilanteissa, mikä parantaa turvallisuuskulttuuria.

Pykälän perusteluissa todetaan lisäksi, että valmiustilanteen jälkeinen selvitystyö ja siihen liittyvän suunnitelman laatiminen voi "kestää vuosia". Vaikka selvitystyö ja siihen liittyvän suunnitelman laatiminen voi - riippuen valmiustilanteen vakavuudesta - kestääkin kauan, TVO ehdottaa, että väärän mielikuvan poistamiseksi, perustelujen tekstiä muutettaisiin seuraavasti:

Tämä vaihe voi kestää pitkään, jopa useita vuosia.

Pykälän 3 momentissa on STUKin määräystenantovaltuus, jonka mukaan STUK voisi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä 2 momentissa tarkoitettua suunnitelmasta. TVO ehdottaa, että sitä tarkennettaisiin seuraavasti (muutos korostetusti):

STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetuista jälkitoimista ja 2 momentissa tarkoitettun suunnitelman sisällöstä.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3.14 Kyberturvallisuuslain valvontavastuu (Kyberturvallisuuslain 26 §)

Lakiehdotuksen mukaan kyberturvallisuuden valvontavastuu on tarkoitus siirtää Energiavirastolta STUKille. Tämä aiheuttaa käsityksemme mukaan useita käytännön ongelmia. Jos samaa lakia valvoo kaksi eri viranomaista, vaarana on, että valvontakäytännöt ja tulkinnat eivät ole yhdenmukaisia. Tämä voi johtaa luvanhaltijoiden oikeusturvan ja yhdenvertaisen kohtelun vaarantumiseen.

Kyberturvallisuuslain tavoitteet ja soveltamisala poikkeavat ydinenergia-laista. Kyberturvallisuuslain painopiste on häiriöttömän tuotantotoiminnan varmistamisessa ja poikkeamiin varautumisessa, kun taas ydinenergialain painopiste on ydinturvallisuuden ja säteilyturvallisuuden varmistamisessa.

Valvontavastuun siirto STUKille lisäisi kokonaisuutena kyberturvallisuuslain valvonnan kustannuksia, koska STUK joutuisi rakentamaan vastaavaa kyvykkyyttä, jota jo luodaan Energiavirastolla. Valtion talouden näkökulmasta ei ole tarkoituksenmukaista rakentaa kahta rinnakkaista valvontaviranomaista. Energiaviraston keskitetty valvonta mahdollistaa yhdenmukaiset ja tehokkaat valvontamenettelyt kaikille energia-alan toimijoille, mukaan lukien ydinlaitosten haltijoille.

Sen takia TVO ja Posiva esittävät, että kyberturvallisuuden valvonta ydinlaitosten osalta tulee säilyttää Energiaviraston vastuulla. Tämä varmistaa yhdenvertaiset, kustannustehokkaat ja johdonmukaiset valvontamenettelyt sekä selkeyttää viranomaisvastuita koko energia-alalla. Viranomaisten välistä yhteistyötä ja tiedonvaihtoa voidaan tarvittaessa kehittää, mutta valvontavastuun hajauttaminen ei ole perusteltua.

3.15 Ydinlaitoksen radioaktiivisten aineiden päästöjen rajoittaminen (Luku 7, 51 §)

Uuden YEL:n 51 §:n mukaan ydinlaitos on suunniteltava siten, että laitoksen toiminnasta aiheutuvat radioaktiivisten aineiden päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon ottaen huomioon niistä aiheutuva säteilyaltistus pidetään niin pienenä kuin kohtuudella on mahdollista. Tätä varten on oltava tarvittavat järjestelmät ja järjestelyt.

TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL:n 51 §:n sanamuotoa täsmennetään siten, että sanaa "*viemäriverkostoon*" muutetaan muotoon "*vesihuoltolain (119/2001) mukaiseen jätevesiviemäriin*". Näin tehdessä tehdään selvä ero laitoksen omien, suljetun prosessin osana olevien lattiaviemäreiden ja vesihuoltolaitosten ylläpitämän yleisen viemäriverkoston välillä. Tämä täsmennys on luvanhaltijalle tärkeä, jotta sääntely kohdistuu oikein ja mahdollistaa teknisesti ja ympäristöllisesti tarkoituksenmukaiset ratkaisut ydinlaitoksen sisäisissä järjestelmissä.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

TVO ja Posiva ehdottavat lisäksi, että tämä ero kirjataan selkeästi myös pykäläkohtaisiin perusteluihin. Näin varmistetaan, että lain soveltamisessa ja viranomaisvalvonnassa ei synny epäselvyyksiä siitä, mihin päästöjen rajoittamista koskevat vaatimukset kohdistuvat.

3.16 Ydinlaitoksen sijaintipaikan soveltuvuuden arviointi (Luku 8, 67 §)

Uuden YEL:n 67 § ydinlaitoksen sijaintipaikan soveltuvuuden arvioinnista olisi lakitasolla uusi. Nykyisin vastaavat vaatimukset ovat YVL-ohjeessa A.2. Ehdotetun pykälän 2 momentissa on STUKin määräys-tenantovaltuus, jonka mukaan STUK voisi antaa loppusijoituslaitoksen osalta pitkäaikaisturvallisuuden arvioinnista tarkempia teknisluonteisia määräyksiä.

TVO ja Posiva katsovat, että sanamuotoa tulee täsmentää, koska sijaintipaikan soveltuvuuden arvioinnissa ei arvioida pitkäaikaisturvallisuutta, vaan pitkäaikaisturvallisuus arvioidaan konseptiarviota koskevassa lausunnossa. Ehdotamme, että määräysvaltuus muotoillaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä sijaintipaikan ominaisuuksien selvittämisestä, soveltuvuuden arvioinnista ja loppusijoituslaitoksen osalta **sijaintipaikan arvioitavista ominaisuuksista, joilla voi olla vaikutusta loppusijoituslaitoksen pitkäaikaisturvallisuuteen** sekä vaadittavasta asiantuntemuksesta ja laadunhallinnasta.*

Muotoilu vastaisi paremmin käytännön arviointiprosessia ja selkeyttää, että pitkäaikaisturvallisuuden arviointi tehdään erillisessä vaiheessa. Lisäksi uusi muotoilu parantaa sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. TVO ja Posiva ehdottavat, että muutos kirjataan sekä pykälän sanamuotoon että perusteluihin.

3.17 Ydinlaitoksen sijaintipaikan soveltuvuuslausunto (Luku 8, 68 §)

Uuden YEL:n 68 §:n 3 momentissa säädetään mahdollisuudesta ottaa sijaintipaikan soveltuvuuslausunnossa kantaa siihen, mitä 67 §:ssä tarkoitettussa selvittämisessä ja arvioinnissa on erityisesti otettava huomioon. Koska STUKin lausunto annetaan ajallisesti vasta sen jälkeen, kun sijaintipaikan soveltuvuusarviointi on jo tehty, ei ole tarkoituksenmukaista, että lausunnossa otettaisiin kantaa siihen, mitä selvittämisessä ja arvioinnissa tulisi ottaa huomioon.

Sen takia TVO ja Posiva ehdottavat, että pykälän 3 momentti tulee muuttaa tai poistaa, jotta STUKin lausunnon sisältö vastaa prosessin ajallista

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

järjestystä. Lausunnon tulee keskittyä arvioimaan jo tehtyä selvitystä ja arviointia, eikä ohjeistaa jälkikäteen, mitä siinä olisi pitänyt ottaa huomioon. Muutos parantaa sääntelyn johdonmukaisuutta ja selkeyttää viranomaisprosessia sekä selkeyttää menettelyä ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä.

3.18 Ennakkotieto (Luku 10, 82 §)

Uuden YEL:n 82 §:n mukaan STUK voi hakemuksesta päättää antaa ennakkotiedon siitä, miltä osin ydinlaitokseen suunniteltu järjestelmä, rakenne tai laite tai niiden muodostama kokonaisuus taikka turvallisuuden osoittamisessa käytettävä menettely täyttää uudessa YEL:ssä säädetty vaatimukset. Päätös olisi lähtökohtaisesti STUKia sitova. Ennakkotiedon hakemuksen käsittely edellyttäisi, että STUK on antanut laitoskonseptista lausunnon ja ennakkotiedon hakijalla on tämä lausunto tai käyttöoikeus siihen.

TVO ja Posiva kiinnittävät huomiota siihen, että uuden YEL:n 82 §:n 1 momentissa todetaan STUKin voivan hakemuksesta päättää antaa ennakkotiedon, mutta pykälästä ja sen perusteluista jää kuitenkin epäselväksi, onko STUKin aina annettava ennakkotieto, jos hakija sitä pyytää, ja jos ei, millä perusteella STUK voi kieltäytyä antamasta ennakkotietoa. Ennakkotiedon hakijalle tiedon saaminen on usein merkityksellistä ja sillä voidaan säästää merkittävästi hankekustannuksia sekä parantaa suunnittelun ja investointien ennustettavuutta. Ennakoitavuus ja oikeusturva paranevat, kun kieltäytymisen perusteet ovat selkeät ja objektiiviset. Sääntelyn selkeyttäminen tukee ydinlaitoshankkeiden suunnittelun ja toteutuksen sujuvuutta.

TVO ja Posiva ehdottavat, että uuden YEL:n 82 §:ä ja sen perusteluja tulee täsmentää siten, että hakijalla on oikeus saada ennakkotieto, mikäli hakemus ja sen liitteet täyttävät laissa asetetut vaatimukset. Mikäli STUK voi kieltäytyä antamasta ennakkotietoa, tulee laissa tai perusteluissa selkeästi määritellä, millä objektiivisilla perusteilla näin voidaan tehdä. Tämä lisää sääntelyn ennakoitavuutta ja oikeusturvaa sekä tukee hankkeiden kustannustehokasta ja suunnitelmallista etenemistä.

3.19 Turvajärjestelyjen vastuuhenkilö (Luku 16, 153 §)

Uuden YEL:n 153 §:n 2 momentissa säädettäisiin turvajärjestelyjen vastuuhenkilöä koskevista vaatimuksista ja samalla hyväksymisen edellytyksistä vastaavasti kuin nykyisin. Pykälän 2 momentin kohdan 1 mukaan turvajärjestelyjen vastuuhenkilön hyväksyminen edellyttää, että henkilö on työsuhteessa luvanhaltijaan tai luvanhaltijan määräysvallassa olevaan yhtiöön. Pykälän 3 momentin mukaan STUK voi erityisillä perusteilla

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

hyväksyä turvajärjestelyjen vastuuhenkilöksi myös henkilön, joka on työsuhteessa sellaiseen samalla liikkumis- ja oleskelurajoitusalueella toimivaan luvanhaltijaan, jonka kanssa turvajärjestelyt olisi sovittava yhteen.

TVO ja Posiva pitävät tärkeänä, että luvanhaltijan määräysvallassa olevan yhtiön lisäksi henkilö voisi olla myös työsuhteessa emoyhtiöön ja siten toimia tytäryhtiön turvajärjestelyjen vastuuhenkilönä. Nykyinen pykälä mahdollistaisi vain tilanteen, jossa henkilö olisi työsuhteessa tytäryhtiöön ja silloin voisi toimia emoyhtiö turvajärjestelyjen vastuuhenkilönä.

Sen takia TVO ja Posiva ehdottavat, että 2 momentin kohdan 1 sanamuotoa muutetaan seuraavasti:

1) henkilö on työsuhteessa luvanhaltijaan tai luvanhaltijan kanssa samaan konserniin kuuluvaan yhtiöön.

Myös pykälän perusteluja tulisi muuttaa vastaavasti.

Muutos mahdollistaa konsernirakenteissa joustavan ja tarkoituksenmukaisen henkilöstöresurssien käytön turvajärjestelyjen vastuuhenkilötehtävissä. Muutos tukee tehokasta ja yhtenäistä turvallisuusjohtamista erityisesti tilanteissa, joissa samalla liikkumis- ja oleskelurajoitusalueella toimii useita konserniin kuuluvia yhtiöitä. Selkeä konsernirajaus vähentää tulkintaepäselvyyksiä ja tukee sääntelyn johdonmukaisuutta.

3.20 Turvallisuustarkastus ja päihdetestaus (Luku 16, 159 §)

Uuden YEL:n 159 §:n 3 momentissa säädettäisiin päihdetestauksesta, joka vastaa kumottavan lain 7 s §:ää. Selvyyden vuoksi ja asian tulkinnanvaraisuuden poistamiseksi pykälää tulisi täsmentää siten, että siitä kävisi selvästi ilmi, millä alueella päihdetestaus voidaan tehdä. TVO ja Posiva ehdottavat, että 3 momentin sanamuotoa täsmennetään seuraavasti (muutos korostetusti):

Ydinlaitoksella ja sitä koskevalla liikkumis- ja oleskelurajoitusalueella oleva ja siellä asioiva henkilö sekä kuljetukseen osallistuva henkilö on turvahenkilön kehotuksesta velvollinen suorittamaan nautitun alkoholin tai muun huumaavan aineen toteamiseksi tehtävän kokeen.

Täsmennys selkeyttää, että päihdetestaus voidaan tehdä sekä ydinlaitoksella että sitä koskevalla liikkumis- ja oleskelurajoitusalueella, mikä vastaa turvallisuustarkastuksen toimivaltuuden aluetta. Muutos poistaa mahdolliset tulkintaepäselvyydet ja yhdenmukaistaa päihdetestauksen ja turvallisuustarkastuksen alueellisen soveltamisen. Selkeä rajaus tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja käytännön toteutusta.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3.21 Radioaktiivisten jätteiden vastaanottaminen, käsittely, varastointi ja loppusijoittaminen (Luku 20, 210 §)

Uuden YEL:n 210 §:n perusteluissa todetaan, että säteilylain mukaista valtion toissijaista huolehtimisvelvollisuuden toteuttamiseksi sosiaali- ja terveysministeriöllä on TVO:n kanssa sopimus, jonka nojalla radioaktiivista jätettä voidaan varastoida ja loppusijoittaa TVO:n matala- ja keskiaktiivisten ydinjätteiden loppusijoituslaitokseen (VLJ-luolaan). Jotta perusteluista ei jäisi väärää kuvaa sopimuksen sisällöstä, TVO esittää, että perustelujen loppuun lisätään määrää koskeva rajoitus (enintään 100 m³). Lisäksi perusteluissa voisi mainita, että sopimus on vuodelta 1996.

Näillä muutoksilla varmistetaan, että lain perusteluissa kuvataan sopimuksen sisältö oikein ja vältetään mahdolliset väärinkäsitykset sopimuksen laajuudesta. Määrärajoitus ja sopimuksen vuosiluku ovat olennaisia tietoja sekä viranomaisille että muille toimijoille, jotta sääntely-ympäristö ja käytännön mahdollisuudet ovat kaikille selvät.

3.22 Ydinjätteiden ja loppusijoituslaitoksen siirtäminen valtiolle (Luku 33, 338 §)

Uuden YEL:n 338 §:n 3 momentin mukaan loppusijoituslaitoksen laitospaikka siirtyisi myös valtiolle siltä osin kuin valvonta ja muut toimenpiteet sitä edellyttävät. Momentin perusteluissa ei kuitenkaan tarkenneta, mitä siirrolla tarkoitetaan. Tarkoittaako se omistusoikeuden siirtoa vai hallinnan siirtoa, ja miten siirto käytännössä toteutettaisiin: onko kyse kiinteistöön kohdistuvasta rasitteesta, joka sallii valtiolle tarvittavien valvontatoimenpiteiden teon, vai omistusoikeuden siirrosta.

Sääntelyssä olisi syytä ottaa huomioon myös se, että uuden YEL:n 300 § ei edellytä loppusijoituslaitoksen koko alueen olevan luvanhaltijan hallussa. Riittää, että luvanhaltijalla on siihen käyttöoikeus. Maanalaisen loppusijoituslaitoksen tapauksessa laki mahdollistaa esimerkiksi sen, että luvanhaltijalla on pysyvä rasiteoikeus, joka estää maanomistajaa tekemästä loppusijoitusta estäviä toimia. Esimerkiksi vesialueen tai loma-asunnon alle ulottuvan loppusijoituspaneelin tapauksessa tämä voisi olla erittäin tarkoituksenmukainen ratkaisu. Laitospaikan siirto tulisi kuvata käyttämällä ilmausta, joka sisältää myös tällaiset pysyvät käyttöoikeudet.

Uudessa YEL:ssä olisi säädettävä myös siitä, miten valtiolle siirtyvä loppusijoituslaitoksen maapohja arvostetaan ja otetaan huomioon esimerkiksi pitkän ajan toimenpiteiden kustannusvastuun kattamisessa. Käytännössä kiinteistöön kohdistuvat pysyvät rajoitukset ja valvontatoimet eivät estä alueen käyttämistä esimerkiksi tavanomaisessa maanviljelys-, metsätalous- tai loma-asuntokäytössä, vaan koskevat lähinnä louhintaa ja pora-

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

kaivojen rakentamista. Tämän vuoksi lopullisesti suljetun loppusijoituslaitoksen maa-alueella on tosiasiallinen taloudellinen arvo, jonka alueen omistaja voi hyödyntää loppusijoituslaitoksen sulkemisen jälkeen.

TVO ja Posiva esittävät, että pykälää ja perusteluja täydennetään tältä osin epäselvyyden poistamiseksi.

3.23 Periaatepäätöksessä annetun määräajan jatkaminen (Luku 29, 296 §)

Uuden YEL:n 296 §:n mukaan periaatepäätöksessä asetettua määräaika, jonka kuluessa rakentamislupaa olisi haettava, voidaan jatkaa enintään kahdella vuodella. Säännös olisi uusi, eikä vastaavaa säännöstä ole nykyisin voimassa olevassa laissa. Tulkinnan mukaan valtioneuvosto ei ole voinut jatkaa periaatepäätöksessä asetettua määräaika mm. sen vuoksi, että eduskunta on jättänyt periaatepäätöksen sellaisenaan voimaan. TVO pitää muutosta erinomaisena. Aikanaan Olkiluoto 4 -ydinvoimalaitosyksikön periaatepäätökselle asetettua määräaika ei voitu juuri edellä mainitun tulkinnan perusteella jatkaa, ja TVO oli pakotettu tästä syystä lopettamaan hankkeen ja alaskirjaamaan hankkeesta siihen mennessä aiheutuneet kustannukset.

Pykälästä ei kuitenkaan selvästi käy ilmi, kenen päätöksellä periaatepäätöksessä annettua määräaika voidaan jatkaa. TVO ja Posiva esittävät tulkinnanvaraisuuden poistamiseksi, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*Periaatepäätöksen mukaisen rakentamislupahakemuksen jättämistä varten asetettua määräaika voidaan **periaatepäätöksen antaneen viranomaisen päätöksellä** jatkaa kerran enintään kahdella vuodella, jos tällä arvioidaan olevan enintään vähäinen merkitys yhteiskunnan kokonais-edun mukaisuutta koskevan harkinnan kannalta ja periaatepäätöksen haltija on tehokkaasti ja järjestelmällisesti edistänyt ydinlaitoshankkeen toteuttamista.*

Muutos selkeyttää päätöksentekomenettelyn ja poistaa tulkinnanvaraisuuden. Tämä mahdollistaa hankkeiden jatkamisen perustellusta syystä ilman, että joudutaan keskeyttämään merkittäviä investointeja hallinnollisen epäselvyyden vuoksi. Muutos tukee ydinlaitoshankkeiden pitkäjänteistä ja suunnitelmallista toteutusta.

3.24 Ydinlaitoksen turvallisuutta edistävä toimintakulttuuri ja tiedonvaihto eri toimijoiden välillä (Luku 13, 118 §, Luku 44, 440 §–442 §)

Uuden YEL:n 118 §:n 3 momentissa on otettu huomioon, että erilaiset toimitus-, alihankinta- ja yhteistyömallit olisivat nykyistä laajemmin käytössä ydinlaitoksilla, ja että ydinlaitoksen lähistöllä voi olla muita

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

luvanhaltijoita tai toimijoita, joiden toiminnalla voi olla vaikutusta ydinlaitoksen turvallisuuteen. Tällöin korostuu tiedonvaihdon tärkeys näiden organisaatioiden välillä. Tiedonvaihtoa varten olisi luotava toimintatavat, joilla varmistetaan vuorovaikutus ja tietojen vaihto näiden toimijoiden välillä.

Tiedonvaihdon yhteydessä voi olla tarpeen luovuttaa toiselle toimijalle tietoja, jotka uuden YEL:n 440 §:n perusteella ovat salassa pidettäviä (esim. tietoja valmiusjärjestelyiden yksityiskohdista kuten puhelinnumeroista tai kulkujärjestelyistä ydinlaitoksen lähellä olevalle teollisuuslaitokselle), vaikka tämä toimija ei ole 441 §:ssä tarkoitettu toimitusketjuun kuuluva osapuoli.

Tiedonvaihdon mahdollistamiseksi TVO ja Posiva ehdottavat, että 441 §:än 1 momentin viimeiseen lauseeseen lisätään oikeus luovuttaa tietoa myös 118 §:n 3 momentin mukaisessa tietojen vaihdossa esimerkiksi seuraavasti (muutos korostetusti):

--sekä luovuttaa sitä ainoastaan sellaiselle sen toimitus- ja alihankintaketjuun kuuluvalla, jonka tehtävien hoitamisen kannalta tietoineisto on välttämätöntä, tai 118 §:n 3 mukaisen yhteistyön yhteydessä kotimaiselle yhteisölle, jos tiedon antaminen on toisen toimijan toiminnan tarkoituksenmukaisen järjestämisen kannalta välttämätöntä.

Tällöin myös 442 §:ään on lisättävä tällaista tietoa saanutta yhteistyökumppania koskeva salassapitovelvollisuus (muutos korostetusti):

Se, joka on palvelussuhteessa 441 §:ssä tarkoitettuun toimijaan tai tämän toimitus- ja alihankintaketjuun kuuluvaan tai 118 §:n 3 momentin mukaisen yhteistyön piirissä olevaan, ei saa paljastaa --.

Käytännön turvallisuustyö ja viranomaisvaatimukset edellyttävät, että tietoja voidaan luovuttaa myös muille kuin toimitusketjuun kuuluville, kun se on turvallisuuden kannalta välttämätöntä. Salassapitovelvollisuuden laajentaminen varmistaa, että tietojen luovutus ei vaaranna ydinlaitoksen turvallisuutta tai tietoturvaa. Muutos mahdollistaa tehokkaan ja turvallisen yhteistyön ydinlaitosten ja muiden toimijoiden välillä muuttuvassa toimintaympäristössä.

3.25 Sisäinen valvonta (Luku 13, 123 §)

Uuden YEL:n 123 §:n 3 momentissa olisi STUKin määräystenantovaltuus, jonka mukaan STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä sisäisen valvonnan järjestämisestä.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

Jotta STUKin toimivalta olisi riittävän täsmällisesti ilmaistu, TVO ja Posiva ehdottavat, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä sisäisen valvonnan **järjestämiseen liittyvistä menettelyistä.***

Ehdotettu uusi muotoilu täsmentää, että määräysvalta kohdistuu nimenomaan menettelyihin, ei sisäisen valvonnan sisältöön tai laajuuteen.

Tämä muutos selkeyttää viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä.

3.26 Toimitusketjun hallinta (Luku 13, 122 §)

TVO ja Posiva pitävät uuden YEL:n 122 §:n täsmennyksiä perusteltuina, erityisesti vastuiden ja velvollisuuksien sekä niiden valvonnan osalta. Pidämme tärkeänä, että luvanhaltija voi huolehtia velvoitteen täyttämisestä esimerkiksi toimittajien ja alihankkijoiden kanssa tehtävin sopimuksin, ja jos toimittaja tai alihankkija käyttää itse alihankkijaa, luvanhaltija voisi täyttää velvoitteen vaatimalla toimittajaa vaatimaan omalta tuotteen tai palvelun alihankkijalta samaa. Perustelujen mukaan sarjavalmisteen laitteiden valmistuspaikalle ei pääsääntöisesti ole tarpeen tehdä tarkastuksia osana vaatimustenmukaisuuden arviointia, eikä tarkoitus ole muuttaa vakiintunutta käytäntöä, mitä myös pidämme perusteltuna.

Pykälän 3 momentissa on STUKin määräystenantovaltuus, jonka mukaan STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä tuotteiden ja palveluiden järjestämisestä ja hallinnasta. Jotta STUKin toimivalta olisi riittävän täsmällisesti ilmaistu, eikä alempitaisoisella säädöksellä laajennettaisi lain mukaisia luvanhaltijan velvollisuuksia, TVO ja Posiva ehdottavat, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä **toimitusketjun hallinnan järjestelmällisen menettelyn sisällöstä.***

Tämä täsmennys selkeyttää, että määräysvalta kohdistuu nimenomaan toimitusketjun hallinnan menettelyihin, ei esimerkiksi yksittäisten tuotteiden tai palveluiden sisältöön. Rajaus tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä.

3.27 Tietoaineiston hallinta (Luku 13, 127 §)

Uuden YEL:n 127 §:n 2 momentin mukaan luvanhaltijan olisi varmistettava, että se saa ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta riittävästi tietoa-aineistoa käyttöönsä tuotteiden ja palveluiden toimittajilta ja näiden alihankkijoilta. Pykälän perustelujen mukaan tämä tarkoittaisi esimerkiksi luvanhaltijaa koskevaa velvollisuutta arvioida toimittajien käyttämät

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

menettelyt tietoaaineiston eheyden ja luotettavuuden hallitsemiseksi sekä varmistaa tarvittavat ja riittävät tiedot ydinlaitoksen turvallisuuden hallinnan kannalta myös, kun kyseessä on sarjavalmistettu tuote.

TVO ja Posiva toteavat, että perusteluista jää kuitenkin epäselväksi, koskeeko luvanhaltijan arviointivelvollisuus myös sarjavalmistesteiden tuotteiden valmistajan menettelyjä. TVO ja Posiva esittävät, että perusteluissa selkeästi todetaan, ettei arviointivelvollisuutta toimittajan käyttämien menettelyjen osalta ole sarjavalmistesteiden tuotteiden kohdalla.

Lisäksi pykälän 3 momentin mukaan STUK voi antaa teknisluontoisia määräyksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta tietoaaineiston hallinnasta, jota jo itse pykälä otsikon mukaan koskee. Jotta STUKin toimivalta olisi riittävän täsmällisesti ilmaistu, TVO ja Posiva esittävät, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettusta tietoaaineiston **hallinnan menettelyistä**.*

Tämä täsmennys selkeyttää, että määräysvalta kohdistuu nimenomaan menettelyihin, ei tietoaaineiston sisällön laajuuteen tai yksityiskohtiin. Rajausta tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä.

3.28 Miehitämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttuminen (Luku 16, 162 §)

TVO ja Posiva katsovat, että uuden YEL:n 162 §:n 3 momentissa radioviestintätietojen hävittämistä koskevaa vaatimusta tulee täsmentää. Radioviestinnästä, välitystiedoista ja sijaintitiedoista voi olla merkittävää hyötyä lakia rikkoneen ilma-aluksen tunnistamisessa, mahdollisessa oikeudenkäynnissä sekä siviili- tai sotilastiedustelussa. Ehdotettu muotoilu, jossa tiedot on hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, voi estää tietojen asianmukaisen hyödyntämisen viranomais-toiminnassa. Lisäksi TVO ja Posiva nostavat harkittavaksi miehitämättömät vesialukset ja kysymyksen, tulisiko luvanhaltijoilla olla oikeutta puuttua myös niiden kulkuun.

Sen takia TVO ja Posiva ehdottavat, että 3 momentin viimeisen lauseen sanamuoto muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*Tiedot radioviestinnästä, välitystiedot ja sijaintitiedot on **siirrettävä niiden käsittelyyn toimivaltaiselle viranomaiselle tai hävitettävä viipymättä tehtävän suorittamisen jälkeen, jollei laissa toisin säädetä.***

Tämä muutos mahdollistaa tietojen hyödyntämisen viranomaisten toiminnassa, kun se on perusteltua esimerkiksi rikostutkinnan tai kansallisen

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

turvallisuuden kannalta. Muutos tukee oikeusturvaa ja viranomaisten mahdollisuuksia puuttua laittomaan toimintaan. Selkeä siirtovelvoite vähentää tulkintaepäselvyyksiä ja tukee sääntelyn johdonmukaisuutta.

Miehittämättömän ilma-aluksen kulkuun puuttumiseen liittyvä toimivaltuus olisi syytä ulottaa myös kuljetuksiin, erityisesti käytetyn ydinpolttoaineen kuljetukset huomioiden. Miehittämättömien ilma-alusten aiheuttama riski kasvaa jatkuvasti ja on oletettava, että viranomaisella ei ole aina mahdollisuutta osallistua riittävällä resurssilla käytetyn ydinpolttoaineen kuljetuksiin. Tämän vuoksi turvahenkilön toimivaltuudet on syytä ulottaa kuljetuksiin, mutta vain tiukasti kuljetuksiin välittömästi liittyväksi.

3.29 Poikkeus ydinjätteiden loppusijoitusta koskevasta velvoitteesta (Luku 21, 212 §)

Uuden YEL:n 212 §:n 2 momentin kohdassa 3 on käytetty sanaa "*siirto*", vaikka lakiehdotuksessa siirto-sanalla tarkoitetaan 5 §:n määritelmän mukaan vain Euroopan unionin tullialueen sisällä tapahtuvia siirtoja. TVO ja Posiva esittävät, että siirto-sanalla sijaan käytetään muuta sanaa, esimerkiksi "*luovuttamista*".

Terminologian johdonmukaisuus on tärkeää lain soveltamisen ja tulkinnan kannalta. "*Siirto*" on laissa määritelty suppeasti, joten sen käyttäminen tässä yhteydessä voi aiheuttaa epäselvyyksiä kansainvälisiä siirtoja koskevissa tilanteissa. "*Luovuttaminen*" on neutraalimpi ja kattaa kaikki tilanteet, joissa ydinjäte siirtyy Suomen oikeudenkäyttövallan ulkopuolelle. TVO ja Posiva ehdottavat, että pykälän 2 momentin kohdan 3 sanamuoto muutetaan vastaamaan tätä terminologista johdonmukaisuutta.

3.30 Luvanhaltijan varautumisvelvollisuus (Luku 22, 220 §)

Uuden YEL:n 220 §:n 2 momentissa luetteloidaan ydinjätehuollosta aiheutuvia kustannuksia, joita ovat muun muassa sellaiset kustannukset, jotka tulevaisuudessa aiheutuvat ydinjätehuoltoon liittyvistä viranomaisen toimenpiteistä (kohta 3). Pykälän perusteluissa todetaan, että näitä olisivat valtiolle loppusijoituslaitoksen sulkemisen jälkeen aiheutuvat valvonta- ja muut toimenpidekustannukset.

TVO ja Posiva huomauttavat, että perustelut ovat ristiriidassa 211 §:n kanssa, jonka mukaan pitkäaikaisturvallisuuden varmistaminen ei edellytä loppusijoituspaikan valvontaa. Lakiehdotuksen lähtökohtana on, ettei loppusijoituslaitoksen sulkemisen jälkeisiä valvontakustannuksia juurikaan synny. Tämä tulisi huomioida myös 223 §:ssä, jonka mukaan luvanhaltijan rahastotavoitteeseen on sisällytettävä loppusijoituslaitoksen sulkemisen jälkeiset tarvittavat kohtuulliset valtion valvonta- ja muut

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

toimenpidekustannukset. Tämänkään pykälän osalta näitä kustannuksia ei juurikaan pitäisi syntyä.

TVO ja Posiva esittävät, että pykälän perusteluja ja soveltamista tulee täsmentää niin, että varautumisvelvollisuus ei johda ylimitoitettuun varautumiseen valvonta- ja muihin toimenpidekustannuksiin, joita ei lain lähtökohtien mukaan pitäisi syntyä. Tämä selkeyttää sääntelyä ja varmistaa, että varautumisvelvollisuus vastaa todellista tarvetta ja lain tavoitteita.

3.31 Hakija (Luku 39, 396 §)

Uuden YEL:n 396 §:n 1 momentin mukaan TEM:ltä voi hakea hyväksymistä pykälässä luetteloitujen pykälien mukaisissa asioissa, muun muassa 228, 231, 233 ja 237 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa. TVO ja Posiva toteavat, että näissä pykälissä ei kuitenkaan varsinaisesti haeta TEM:ltä hyväksyntää, vaan kyse on muista menettelyistä tai automaattisista velvoitteista. Tämän vuoksi TVO ja Posiva ehdottavat, että kyseiset pykälät (228, 231, 233 ja 237 §) poistetaan 396 §:n hakijaluettelosta, koska niissä ei haeta hyväksyntöjä TEM:ltä.

Tämä selkeyttää lain soveltamista ja poistaa turhaa tulkinnanvaraisuutta siitä, missä tilanteissa TEM:n hyväksyntää todella tarvitaan. Muutos tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää hallinnollista taakkaa sekä viranomaisella että luvanhaltijalla.

3.32 Ydinlaitoksen järjestelmät, rakenteet ja laitteet (Luku 11, 77 §)

Uuden YEL 77 §:n 2 momentissa säädetään, että loppusijoituslaitoksen vapautumisesteiksi tarkoitetut rakenteet ja niihin välittömästi liittyvät rakenteet on luokiteltava sen mukaan, mikä niiden merkitys on pitkäaikaisturvallisuuden toteuttamisessa (vaativuusluokitus).

TVO ja Posiva esittävät, että ilmaisu "*ja niihin välittömästi liittyvät rakenteet*" poistetaan. Luokittelu tulee kohdistaa nimenomaisesti vapautumisesteisiin, koska vain niillä on suora merkitys pitkäaikaisturvallisuuden toteutumisessa. Liittyvien rakenteiden sisällyttäminen luokitukseen voi aiheuttaa tulkintaepäselvyyksiä ja laajentaa vaativuusluokituksen soveltamisalaa tarpeettomasti.

Poistamalla säännöksestä "*välittömästi liittyvät rakenteet*" sääntely selkeytyy ja vaativuusluokitus kohdistuu vain niihin rakenteisiin, joilla on todellinen vaikutus pitkäaikaisturvallisuuteen. Tämä rajausta tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä sekä hallinnollista taakkaa. Muutos on linjassa kansainvälisten käytäntöjen kanssa ja tukee riskiperusteista lähestymistapaa.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

TVO ja Posiva ehdottavat, että myös perusteluissa selvennetään, että vaativuusluokitus koskee vain vapautumisesteitä.

3.33 Ydinjätteiden kansainvälinen palautus ja käsittely (Luku 21, 215 §)

Kun Suomesta viedään radioaktiivisesti kontaminoitunut komponentti huollettavaksi toiseen maahan, syntyy komponentin huollon yhteydessä ydinjätettä. Tarkasti ottaen tällöin maasta ei viedä ydinjätettä, koska huollettava komponentti ei ole ydinjätettä, vaan käyttökelpoinen esine. Ydinjäte erotetaan komponentista vasta huoltopaikassa. Käytännössä huoltolaitokset edellyttävät, että komponentin huoltoon lähettänyt ydinlaitos ottaa huollossa syntyneen jätteen takaisin vastaan.

Lain tulisi mahdollistaa tämä, kuten voimassa olevan lain 6 b § on sen mahdollistanut. Voimassa olevan lain pykälässä puhutaan "*Suomessa tapahtuneen ydinennergian käytön seurauksena syntyneestä ydinjätteestä*", kun taas 214 § puhuu "*Suomessa syntyneestä ydinjätteestä*". Koska tällaisessa tapauksessa ei ole kyse poliittisesta tarkoituksenmukaisuusharkinnasta, vaan Suomessa syntyneen aktiivisuuden palautuksesta takaisin Suomeen, voisi päätöksen tehdä STUK valtioneuvoston sijaan.

TVO ja Posiva ehdottavat, että 215 §:ään lisätään uusi momentti seuraavasti:

Suomessa tapahtuneessa ydinennergian käytössä aktivoituneen tai kontaminoituneen komponentin huollon tai käytöstäpoiston yhteydessä ulkomailla syntynyt ydinjäte voidaan palauttaa Suomeen ja loppusijoittaa Suomessa 1 momentin kiellon estämättä, mikäli 214 § 2 momentin edellytykset täyttyvät eikä palautettavan ydinjätteen aktiivisuus olennaisesti eroa Suomesta viedyn komponentin alkuperäisestä aktiivisuudesta. Säteilyturvakeskus myöntää luvan tässä momentissa tarkoitettulle palautukselle ja loppusijoitukselle noudattaen, mitä valtioneuvostosta on säädetty 3–5 momentissa.

Tämä mahdollistaa käytännön mukaisen ja kansainvälisesti hyväksytyn toimintatavan, jossa suomalainen ydinlaitos ottaa vastaan huollossa syntyneen ydinjätteen. Ratkaisu ei edellytä poliittista harkintaa, vaan kyse on teknisestä ja turvallisuuteen liittyvästä palautuksesta. Sääntely selkeyttää viranomaisvastuut ja mahdollistaa tehokkaan ydinjätehuollon myös kansainvälisissä huoltotilanteissa.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

3.34 Loppusijoituslaitoksen sulkemisen hyväksyminen (Luku 33, 335 §)

Uuden YEL:n 335 §:n 1 momentissa säädettäisiin loppusijoituslaitoksen sulkemisen hyväksymisen edellytyksistä. Momentin kohdassa 3 tietoa-aineisto -määritelmä on varsin laaja. TVO ja Posiva esittävät, että siirrettävää tietoa-aineistoa täsmennetään perusteluissa tarkemmin, jotta on selvää, mitä tietoja STUKille tulee siirtää ja mitkä tiedot ovat olennaisia loppusijoituslaitoksen turvallisuuden ja jälkivalvonnan kannalta.

Tietoaaineiston täsmentäminen perusteluissa parantaa sääntelyn selkeyttä ja varmistaa, että vain olennaiset ja turvallisuuden kannalta tarpeelliset tiedot siirretään viranomaiselle.

Lisäksi TVO ja Posiva esittävät, että kohdan 4 sanamuotoa muutetaan seuraavasti:

4) tässä laissa säädettyä estettä lopullisen sulkemisen hyväksymiselle ei ole.

Kohdan 4 muotoilu yhdenmukaistaa lain sanamuodon muiden vastaavien kohtien kanssa ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. Muutokset tukevat loppusijoituslaitoksen sulkemisen hallittua ja läpinäkyvää toteutusta.

3.35 Säteilyturvallisuusasiantuntija (Luku 7, 59 §)

Uuden YEL:n 59 §:n mukaan ydinlaitoksella ja kuljetuksissa on käytettävä säteilyturvallisuusasiantuntijaa työntekijöiden ja väestön säteily-suojelun suunnittelussa, toteutuksessa ja seurannassa. Säteilyturvallisuusasiantuntijan käyttövaatimus kuljetuksien toteutuksessa on merkittävä tiukennus nykyisiin käytäntöihin. TVO ja Posiva katsovat, että asiantuntijaa tulisi käyttää kuljetusten suunnittelussa ja toteutuksessa vain siltä osin kuin se on perusteltua säteilyturvallisuuden kannalta. Asiantuntijalla tulee olla riittävät valtuudet osallistua toteutukseen, mutta hänen ei tarvitse osallistua kaikkeen tekemiseen kuljetuksen aikana.

TVO ja Posiva esittävät, että uuden YEL:n 59 §:n sanamuotoa ja peruste-luja tulee tarkentaa siten, että säteilyturvallisuusasiantuntijan käyttöä edellytetään kuljetuksissa vain niissä vaiheissa, joissa asiantuntemus on tarpeen työntekijöiden ja väestön säteilysuojelun varmistamiseksi. Säteilysuojelun kannalta ei ole perusteltua edellyttää asiantuntijan osallistumista kuljetuksen kaikkiin vaiheisiin (suunnittelu, toteutus ja seuranta), vaan asiantuntijan rooli tulee rajata tarkoituksenmukaisiin tehtäviin.

Muutos mahdollistaa joustavan ja kustannustehokkaan toiminnan ilman, että turvallisuustaso vaarantuu. Muutos yhdenmukaistaa sääntelyn nyky-käytännön kanssa ja vähentää hallinnollista taakkaa. Nykyisessä käytän-

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

nössä säteilyturvallisuusasiantuntija ja koko voimalaitoksen valmiusorganisaatio ovat käytettävissä, mikäli tapahtuu kuljetukseen liittyvä poikkeustilanne. Tämän lisäksi säteilyturvallisuusasiantuntijat osallistuvat kuljetusten suunnitteluun tarvittavassa määrin. Sen sijaan itse kuljetusta saattaa näihin perehtynyt teknisesti koulutettu asiantuntija, joka kykenee neuvomaan viranomaisia mahdollisen poikkeustilanteen välittömissä toimissa, vaikka ei olekaan säteilyturvallisuusasiantuntija. Asiantuntijan käyttö tulee siten kohdistaa vain niihin tehtäviin, joissa siitä on todellista hyötyä säteilysuojelun kannalta.

3.36 Säteilyturvakeskuksen tutkintaoikeus (Luku 35, 359 §)

Uuden YVL 359 §:n mukaan STUK voi tutkia ydinlaitoksen tai ydinaineen talteenottolaitoksen toiminnassa sattuneen häiriö- tai onnettomuustilanteen tai muun turvallisuutta vaarantavan vakavan vaaratilanteen, jos se on syyn selvittämisen tai vastaavien tapahtumien ehkäisemisen kannalta tarpeellista.

Pykälän 2 momentin mukaan tutkintaryhmään voidaan nimetä myös ulkopuolisia asiantuntijoita. Pykälästä ei kuitenkaan käy ilmi ulkopuolisen asiantuntijan vaitiolovelvollisuus, eikä virka- ja vahingonkorvausvastuu.

TVO ja Posiva esittävät, että 2 momentin loppuun lisätään tätä koskeva tarkennus:

Tutkintaryhmään nimettyyn ulkopuoliseen asiantuntijaan sovelletaan, mitä viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain 23 §:ssä säädetään viranomaisen palveluksessa olevan vaitiolovelvollisuudesta ja hyväksikäyttökiellosta sekä rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa.

3.37 Tietojen luovuttaminen salassapitovelvollisuuden estämättä (Luku 44, 444 §)

Luvanhaltijalla voi olla intressi saada viranomaisilta salassa pidettäviä tietoja, jos tieto on tarpeen ydinlaitoksen tai ydinaineen tai ydinjätteen kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi tai rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi taikka sopimuksesta syntyneen riidan ratkaisemiseksi. Tällaista tiedonsaantioikeutta ei tule suoraan laista viranomaisen toiminnan julkisuudesta, vaikka sen 26 §:ssä säädetäänkin poikkeuksista salassapitovelvoitteeseen. Myöskään uudessa YEL:ssä tästä ei ole säädetty. Sen takia TVO ja Posiva ehdottavat, että YEL 444 §:ään lisätään seuraava uusi 3 momentti:

Säteilyturvakeskus ja muut viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitetut viranomaiset saavat salassapitosäännösten estämättä luovuttaa luvanhaltijalle

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

tämän tai muun lain mukaan salassa pidettäviä tietoja, ja luvanhaltijalla on oikeus saada viranomaiselta tällaiset tiedot siinä määrin, kuin se on tarpeen luvanhaltijan ydinlaitoksen tai siihen liittyvän ydinaineen tai ydinjätteen kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi tai luvanhaltijan ydinlaitosta tai siihen liittyvän ydinaineen tai ydinjätteen kuljetusta koskevan rikoksen ehkäisemiseksi ja selvittämiseksi taikka sopimuksesta syntyneen riidan ratkaisemiseksi.

4 Muita tarkennuksia STUKin määräyksenantovaltuuksiin antaa teknisluontoisia määräyksiä

TVO ja Posiva esittävät seuraavia muutoksia STUKin määräyksenantovaltuuksiin, jotta STUKin toimivalta olisi riittävän täsmällisesti rajattu.

4.1 Ydinlaitoksen muutosten hallinta (Luku 13, 125 §)

Uuden YEL:n 125 §:n 2 momentin mukaan STUK voi antaa teknisluonteisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen muutosten hallinnasta, jota jo itse pykälä otsikon mukaan koskee. TVO ja Posiva esittävät, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen muutosten **hallinnan menettelyistä**.*

Tämä täsmennys rajaa määräysvaltuuden koskemaan nimenomaan menettelytapoja, ei muutosten sisältöä tai laajuutta. Selkeä toimivaltarajaus tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä.

4.2 Ydinlaitoksen turvallisuusriskien ja -poikkeamien hallinta (Luku 13, 126 §)

Uuden YEL:n 126 §:n 2 momentin mukaan STUK voi antaa teknisluontoisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen riskien ja poikkeamien hallinnasta, jota jo itse pykälä otsikon mukaan koskee. TVO ja Posiva esittävät, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen riskien ja poikkeamien **hallinnan menettelyistä**.*

Tämä täsmennys rajaa määräysvaltuuden koskemaan nimenomaan menettelytapoja, ei riskien ja poikkeamien hallinnan sisältöä tai laajuutta. Selkeä rajaus tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. Muutos on linjassa muiden vastaavien määräysvaltuuksien kanssa laissa ja tukee viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

4.3 Turvallisuusteknisten käyttöehtojen noudattaminen ydinlaitoksessa (Luku 14, 132 §)

Uuden YEL:n 132 §:n 3 momentissa on STUKin määräystenantovaltuus, jonka mukaan STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä ydinlaitoksen käyttämisestä turvallisuusteknisten käyttöehtojen mukaisesti ja niistä poikkeamiseen liittyvistä menettelyistä. Jotta STUKin toimivalta olisi riittävän täsmällisesti ilmaistu ja ottaen huomioon asiat, joista tulisi säätää laintasolla, TVO ja Posiva ehdottavat, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä turvallisuusteknisistä käyttöehdoista poikkeamiseen liittyvistä menettelyistä.

Tämä täsmennys rajaa määräysvaltuuden koskemaan nimenomaan poikkeamamenettelyjä, ei käyttöehtojen sisältöä tai laajuutta. Selkeä rajausta tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. Muutos on linjassa muiden vastaavien määräysvaltuuksien kanssa laissa ja tukee viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa.

4.4 Ydinlaitoksen määräaikainen turvallisuusarviointi (Luku 15, 143 §)

Uuden YEL:n 143 §:n 3 momentissa on STUKin määräystenantovaltuus, jonka mukaan STUK voi antaa tarkempia teknisluontoisia määräyksiä määräaikaisen turvallisuusarvioinnin suunnittelemisesta ja toteuttamisesta. TVO ja Posiva ehdottavat, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä määräaikaista turvallisuusarviointia koskevan suunnitelman sisällöstä ja käytettävistä arviointimenetelmistä.

Tämä täsmennys rajaa määräysvaltuuden koskemaan nimenomaan suunnitelman sisältöä ja arviointimenetelmiä, ei arvioinnin laajuutta tai aikataulua, jotka tulee säätää laissa. Selkeä rajausta tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. Muutos on linjassa muiden vastaavien määräysvaltuuksien kanssa laissa ja tukee viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa.

4.5 Laitosalueen valvonta (Luku 16, 149 §)

Uuden YEL:n 149 §:n 3 momentissa STUKille annettu määräystenantovaltuus on muotoiltu liian laajaksi, kun siinä mainitaan "*pääsystä ydinlaitoksen tiloihin ja tietojärjestelmiin*". Pykälässä on kyse laitosalueen ja sen ulkopuolella sijaitsevien ydinlaitoksen ohjaamiseen ja valvontaan käytettävien tilojen valvonnasta ja pääsynhallinnasta.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

TVO ja Posiva ehdottavat, että pykälän 3 momenttia muutetaan kuulumaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*Säteilyturvakeskus voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä laitosalueen ja sen ulkopuolella sijaitsevien ydinlaitoksen tilojen valvonnasta, henkilö- ja tavaraliikenteen kulun valvonnan toteuttamisesta sekä **ydinlaitoksen tiloihin ja tietojärjestelmiin liittyvästä pääsynhallinnasta.***

Määräysvaltuuden tulee kohdistua nimenomaan pääsynhallintaan, ei yleisesti pääsyyn tiloihin ja tietojärjestelmiin. Tämä täsmennys selkeyttää viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa ja vähentää tulkinta-epäselvyyksiä.

4.6 Turvahenkilön asu (Luku 16, 156 §)

Uuden YEL:n 156 §:n 2 momentin mukaan STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä turvahenkilön asusta ja siinä käytettävistä merkeistä. TVO:n ja Posivan näkemyksen mukaan STUKin oikeus antaa määräyksiä turvahenkilön asusta ja merkeistä ei tue ydinlaitoksen turvallisuutta, yhteiskunnan kokonaisedun mukaisuutta eikä muutenkaan ydinenergialain tavoitteita. Turvahenkilön tunnistettavuus ja erottautuminen viranomaisista on perusteltua säätää lain tasolla, mutta yksityiskohtaiset määräykset asun ja merkkien sisällöstä eivät ole tarpeen viranomaismääräyksellä.

STUK:n määräysvaltuus turvahenkilön asusta ja merkeistä tulee poistaa pykälästä. Lain tasolla tulee säilyttää vaatimus tunnistettavuudesta ja erottautumisesta viranomaisista, mutta yksityiskohtaiset ratkaisut jätetään luvanhaltijan vastuulle.

Turvahenkilön asun tunnistettavuus ja erottautuminen viranomaisista voidaan varmistaa lain tasoisilla vaatimuksilla. Yksityiskohtaiset määräykset asusta ja merkeistä eivät vaikuta ydinlaitoksen kokonaisturvallisuuteen, vaan voivat aiheuttaa tarpeetonta hallinnollista taakkaa ja rajoittaa luvanhaltijan mahdollisuuksia kehittää tarkoituksenmukaisia ratkaisuja. Sääntelyn selkeys ja johdonmukaisuus paranevat, kun lain tasolla säädetään vain olennaisista tunnistettavuuden ja erottautumisen vaatimuksista.

4.7 Säteilyturvallisuuspoikkeamat (Luku 17, 166 §)

Uuden YEL 166 §:n 2 momentissa on STUKin määräyksenantovaltuus antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettusta varautumisesta, suunnitelmasta ja harjoittelusta. TVO ja Posiva ehdottavat, että uuden YEL:n 166 §:n 2 momenttia täydennetään vastaamaan

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

Säteilylain 129 §:n 2 momentin sanamuotoa seuraavasti (muutos korostusti):

*Säteilyturvakeskus voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitetusta varautumisesta, suunnitelmasta ja **suunnitelman mukaisesta harjoittelusta toimintaan liittyvien riskien mukaisesti.***

Tämä täsmennys yhdenmukaistaa ydinenergialain ja säteilylain sääntelyä sekä selkeyttää, että määräysvalta koskee myös harjoittelun järjestämistä riskiperusteisesti. Muotoilu tukee riskiperusteista lähestymistapaa ja mahdollistaa harjoittelun mitoittamisen toiminnan luonteen ja riskien mukaan. Lisäksi muutos parantaa sääntelyn johdonmukaisuutta ja käytännön soveltamista.

4.8 Toimet säteilyturvallisuuspoikkeamassa (Luku 17, 167 §)

Uuden YEL:n 167 §:n 2 momentissa on STUKin määräyksenantovaltuus antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä säteilyturvallisuuspoikkeamasta aiheutuneesta merkittävästä altistuksesta. TVO ja Posiva ehdottavat, että määräyksenantovaltuutusta muutetaan vastaamaan säteilylain 130 §:n vastaavaa valtuutusta seuraavasti:

STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja niiden tekemisestä.

Tämä täsmennys rajaa määräysvaltuuden koskemaan nimenomaan ilmoitusvelvollisuuden sisältöä ja menettelyä, ei altistuksen määrittelyä tai laajuutta, joka tulee säätää laissa. Muutos yhdenmukaistaa sääntelyn säteilylain kanssa ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. Selkeä rajausta tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja käytännön soveltamista.

4.9 Ilmoitusvelvollisuudet (Luku 18, 184 §, 185 §)

Molemmissa pykälissä on STUKin määräystenantovaltuutus antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä pykälissä tarkoitetuista ilmoituksista. TVO esittää, että määräystenantovaltuutusta täsmennetään siten, että se koskee nimenomaan ilmoitusten sisältöä.

STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä ilmoituksen sisällöstä.

Täsmennys selkeyttää, että STUKin määräysvalta kohdistuu ilmoitusten tietosisältöön. Tämä rajausta tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. Muutos on linjassa muiden vastaavien määräysvaltuuksien kanssa laissa ja tukee viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa.

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

4.10 Ydinjätteiden palauttaminen loppusijoituslaitoksesta (Luku 21, 219 §)

Uuden YEL:n 219 §:n 2 momentissa on STUKin määräystenantovaltuus antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä ydinjätteiden palauttamisen turvallisuudesta. TVO ja Posiva esittävät, että määräysvaltuutta täsmennetään seuraavasti:

*STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä, **miten palauttamisen säteilyturvallisuus on otettava huomioon suunnitelmissa.***

Tämä täsmennys ohjaa määräysvaltuuden kohdistumaan nimenomaan siihen, miten palauttamismahdollisuus huomioidaan loppusijoituslaitoksen suunnittelussa ja käyttöä koskevissa suunnitelmissa. Muotoilu tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja selkeyttää viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa. Muutos mahdollistaa ennakoivan ja turvallisuutta edistävän suunnittelun ilman, että määräysvalta ulottuu yksittäisten palautustapausten operatiiviseen ratkaisuun.

4.11 Määräystenantovaltuus (Luku 32, 329 §)

Pykälässä säädettäisiin STUKin määräystenantovaltuuksista pykälässä säädetyistä asioista. Selvyyden vuoksi TVO ja Posiva ehdottavat, että kohtaa 3 tarkennetaan seuraavasti (muutos korostetusti):

*3) ydinlaitoksen käyttöönottosuunnitelman sisällöstä sekä muista ydinlaitoksen käyttöönottoon **liittyvien suunnitelmien sisällöistä.***

Tämä täsmennys selkeyttää, että määräysvalta kohdistuu nimenomaan suunnitelmien sisältöön, ei muihin käyttöönottoon liittyviin hallinnollisiin yksityiskohtiin. Muutos tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. Rajausta on linjassa muiden vastaavien määräysvaltuuksien kanssa laissa ja tukee viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa.

4.12 Ydinvoimalaitoksen, ydinteknisen laitoksen ja ydinpolttoaineen tuotantolaitoksen käytöstäpoisto (Luku 33, 330 §)

Uuden YEL:n 330 §:n 3 momentissa on STUKin määräystenantovaltuus antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä käytöstäpoiston teknisestä toteuttamisesta. Selvyyden vuoksi TVO esittää, että sanamuotoa muutetaan seuraavasti:

*STUK voi antaa tarkempia teknisluonteisia määräyksiä käytöstäpoiston **teknisistä toteuttamismenetelmistä.***

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

Tämä täsmennys rajaa määräysvaltuuden koskemaan nimenomaan käytöstäpoiston toteuttamismenetelmiä, ei yleisesti käytöstäpoiston sisältöä tai laajuutta. Selkeä toimivaltarajaus tukee sääntelyn johdonmukaisuutta ja vähentää tulkintaepäselvyyksiä. Muutos on linjassa muiden vastaavien määräysvaltuuksien kanssa laissa ja tukee viranomaisen ja luvanhaltijan välistä työnjakoa.

5 Uuden YEL:n säännökset, joita lausunnon antajat pitävät hyvin perusteltuina

TVO ja Posiva pitävät alla mainittuja muutoksia ja perusteluja pääosin hyvinä ja perusteltuina. Ne tukevat sääntelyn johdonmukaisuutta, vähentävät hallinnollista taakkaa, mahdollistavat joustavan ja kustannustehokkaan toiminnan sekä tukevat turvallisuustason ylläpitämistä ja kehittämistä.

5.1 Ydinlaitoksen turvallisuus ja turvallisuuden kokonaistarkastelu (Luku 2, 9 §)

Uuden YEL:n 9 §:ssä on uutena asiana nostettu turvallisuuden kokonaistarkastelu, jossa otetaan huomioon inhimilliset, organisatoriset ja tekniset näkökohdat sekä näiden yhteisvaikutukset turvallisuuteen. TVO ja Posiva pitävät tätä tarkennusta kumottavaan lakiin nähden perusteltuna ja ajantasaisena. Kokonaistarkastelu tukee modernia turvallisuuskulttuuria ja mahdollistaa riskienhallinnan kehittämisen kokonaisvaltaisesti.

5.2 Sarjavalmisteen laitteiden ja rakenteiden vaatimukset (Luku 11, 101 §)

Uuden YEL:n 101 §:n 2 momentissa todetaan, ettei yksityiskohtaista teknistä suunnitelmaa vaadita sellaisille ydinlaitoksen turvallisuuteen vaikuttaville rakenteille ja laitteille, joiden osalta yleiset vaatimusmäärittelyt sisältävät tarvittavat tiedot ja STUK on hyväksynyt poikkeamisen yksityiskohtaisesta teknistä suunnitelmaa koskevasta vaatimuksesta osana yleisten vaatimusmäärittelyjen hyväksymistä. TVO ja Posiva pitävät tätä perusteltuna ja erityisesti, kun kyse on sarjavalmisteen laitteista ja rakenteista, joiden tasalaatuisuus voidaan varmistaa tuotantoprosessin kautta. Tämä vähentää hallinnollista taakkaa ja mahdollistaa resurssien kohdentamisen turvallisuuden kannalta olennaisiin kohteisiin.

5.3 Ydinteknisten rakenteiden ja laitteiden vaatimustenmukaisuuden arviointi (Luku 11, 104 §)

Uuden YEL:n 104 §:ssä säädetään vaatimustenmukaisuuden arviointimenettelyistä, joissa valmistajan kelpoisuus ratkaistaan osana vaatimustenmukaisuuden arviointia. TVO ja Posiva pitävät tätä kehitystä oikeasuuntaisena, sillä se yksinkertaistaa ja nopeuttaa turvallisuusmerkityksellään vähäisten rakenteiden ja laitteiden arviointia. Lisäksi mahdollisuus poiketa yksityiskohtaisesta suunnitelmasta valmistuksen aikana, mikäli

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

rakenne tai laite edelleen täyttää vaatimukset, on käytännön kannalta tärkeä ja tukee joustavaa, mutta turvallista toimintaa.

5.4 Ydinpolttoaineen ja säätöelementtien hyväksyminen käyttöön (Luku 12, 114 §)

Uuden YEL:n 114 §:n 2 momentin mahdollisuus poiketa vaatimuksesta aloittaa valmistus vasta suunnitelman tultua hyväksytyksi on perusteltu erityisesti tilanteissa, joissa kyse on aiemmin valmistetusta ydinpolttoaineesta tai säätöelementeistä. TVO pitää tätä mahdollisuutta tärkeänä, vaikka sarjavalmistettua ydinpolttoainetta ei tällä hetkellä olekaan markkinoilla. Säännös mahdollistaa joustavan ja tehokkaan toiminnan muuttuvissa tilanteissa.

5.5 Ydinlaitoksen henkilöstö (Luku 13, 120 §)

Lakiehdotuksen 120 §:n 2 momentin mukaan luvanhaltijan on määriteltävä henkilöstö, jonka on oltava ydinlaitoksessa paikalla tai käytettävissä sen turvallisuuden varmistamiseksi. Luvanhaltijan on myös määriteltävä ne henkilöt, jotka johtavat ydinlaitoksen turvallisuuden kanalta keskeisiä toimintoja. Perustelujen mukaan laitokselle vaadittava henkilöstö voi olla myös alihankkijan palveluksessa, mikä TVO:n ja Posivan näkemyksen mukaan mahdollistaa paremmin henkilöstösuunnittelun. Lainkohdan perustelujen mukaan ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta keskeisten johtajien merkitys on tunnistettu myös kansainvälisessä säännöstössä. TVO ja Posiva pitävät tärkeänä, että johtajien lisäksi luvanhaltija määrittelisi myös keskijohdon osalta ne henkilöt, jotka tekevät ydinturvallisuuden turvallisuuden kannalta siihen vaikuttavia päätöksiä.

5.6 Ylin johto (Luku 13, 121 §)

Uuden YEL 121 §:n 1 momentin mukaan luvanhaltijan hallituksessa olisi oltava ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta tarpeellinen asiantuntemus sekä muuta tehtävän hoitamisen vaatimaa osaamista ja kokemusta. Säännöksen perustelujen mukaan hallituksen asiantuntemusta koskeva vaatimus voidaan katsoa täyttyvän, jos esim. yhdellä tai kahdella hallituksen jäsenellä on vastaavaa kokemusta jonkin ydinenergia-alan toimijan hallituksesta tai johtotehtävistä, muuta hallitusjäsenyyteen rinnastettavaa kokemusta ydinenergia-alalta tai hän suorittaa kattavan perehdytyskoulutuksen. Lisäksi pykälän 2 momentin mukaan luvanhaltijan toimitusjohtajalta edellytettäisiin tehtävän hoitamisen kannalta riittävää asiantuntemusta ja kokemusta ydinlaitoksen turvallisuudesta ja sitä koskevasta säännöstä (esim. työkokemusta vastuullisista tehtävistä ydinenergia-alalta tai vastaavanlaisista tehtävistä muualla teollisuudessa ja tarvittaessa perehdytys tehtäviin). TVO ja Posiva pitävät ylimmälle johdolle asetettuja vaati-

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

muksia perusteltuina, koska vaatimuksissa on mahdollistettu myös ydin-
alan ulkopuolelta tulevien asiantuntemuksen ja kokemuksen hyödyntämi-
nen perehdytyskoulutuksen jälkeen.

5.7 Ydinvoimalaitoksen pysäyttäminen ja uudelleenkäynnistäminen (Luku 14, 134 §)

Uuden YEL:n 134:ssä oleva muutos, jonka mukaan ydinvoimalaitoksen
uudelleenkäynnistämiseen ei enää vaadita erillistä STUKin käynnistämislupaa eikä reaktoripainesäiliön sulkemislupaa, on perusteltu ja vähentää hallinnollista taakkaa. TVO pitää tätä muutosta myönteisenä, koska se sujuvoittaa laitoksen käyttöä ja mahdollistaa tehokkaamman operatiivisen toiminnan ilman, että turvallisuustaso vaarantuu.

5.8 Tiettyjen laitteiden tarkastusta koskevat täydentävät säännökset (Luku 15, 142 §)

Uuden YEL:n 142 §:n 1 momentti koskee vain yksittäin valmistettavia mekaanisia laitteita. TVO ja Posiva pitävät perusteltuna, että sarjavalmistestien laitteiden valmistustavan voidaan katsoa varmistavan pysyvien liitosten ja valmistusmenetelmien laadun ilman erillistä tarkastusta. Tämä vähentää byrokratiaa ja tukee luvanhaltijan sekä viranomaisen kustannus-
tehokasta toimintaa.

5.9 Ydinjätehuoltosuunnitelman päivitys (Luku 20, 201 §)

Uuden YEL:n 201 §:n perusteluissa todetaan, että ydinjätehuoltosuunnitelmaa päivitetään kolmen vuoden välein, mikä on arvioitu riittäväksi. TVO yhtyy ministeriön näkemykseen ja pitää päivitysväliä tarkoituksenmukaisena, vaikka suunnitelmaa olisi joskus tarpeen muuttaa useammin. Luvanhaltijalla tulisi kuitenkin olla oikeus päivittää ydinjätehuoltosuunnitelmaansa useamminkin, jos se olisi luvanhaltijan näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

5.10 Käytöstäpoistosuunnitelman hyväksyminen ja sisältö (Luku 20, 202 §)

Ehdotuksen mukaan käytöstäpoistosuunnitelman hyväksyminen siirretään TEM:ltä STUKille ja rakentamisvaiheessa riittää, että käytöstäpoistoa koskevat pääpiirteet esitetään ydinjätehuollon toteutumissuunnitelmassa. Ennen käyttölupaa riittää käytöstäpoiston vaiheiden esittäminen päävaiheittain, ja yksityiskohtia tarkennetaan käytön aikana. TVO ja Posiva pitävät muutoksia perusteltuina ja käytännön kannalta toimivina.

5.11 Ydinjätteen huolehtimisvelvollisuuden siirtäminen (Luku 20, 206 §)

Uuden YEL:n 206 §:ssä mahdollistetaan ydinjätteen huolehtimisvelvollisuuden siirtäminen Suomessa toimijalta toiselle ilman erillistä luovutuslupaa. TVO ja Posiva pitävät muutosta perusteltuna, koska luovutuksen

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

edellytykset arvioidaan huolehtimisvelvollisuuden siirtämisen yhteydessä, mikä yksinkertaistaa menettelyä.

5.12 Muualla syntyneiden ydinjätteiden käsittely ja varastointi Suomessa (Luku 21, 215 §)

Uuden YEL:n 215 §:n mukaan valtioneuvosto voi myöntää luvan muualla syntyneiden ydinjätteiden ja niihin rinnastettavien radioaktiivisten jätteiden käsittelyyn ja lyhytaikaiseen varastointiin Suomessa tietyissä poikkeustapauksissa, kuten ulkomaalaisen käytetyn ydinpolttoaineen kapeslointiin. TVO ja Posiva pitävät tätä hyvänä, koska se mahdollistaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia.

5.13 Vakuusjärjestelyt (Luku 22, 227 §)

Uuden YEL:n 227 §:n 2 momentin mukaan hyväksyttävä vakuus voi olla myös panttaussitoumus suomalaisen talletuspankin pankkitilillä oleviin varoihin. Tämä vastaa nykyistä käytäntöä ja on TVO:n ja Posivan näkemys mukaan perusteltu ja joustava ratkaisu.

5.14 Ydinvoimalaitoksen käytön alkamisen määrittely (Luku 32, 325 §)

Ehdotuksen mukaan ydinvoimalaitoksen käytön katsotaan alkavan reaktorin käynnistämisestä ensimmäistä kertaa, kun aiemmin käytön katsottiin alkavan polttoaineen lataamisesta reaktoriin. TVO pitää muutosta hyvänä, koska se selkeyttää eri vaiheita ja niihin liittyviä turvallisuusvaatimuksia.

6 Lain voimaantulo ja siirtymäsäännökset (Luku 48)

HE-luonnoksen mukaan laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027. Lailla kumottaisiin nykyisin voimassa oleva ydinennergialaki (990/1987, kumottava laki). Samalla kumoutuisivat STUK:n kumottavan lain nojalla antamat yleiset turvallisuusmääräykset (STUK määräykset), yksityiskohtaiset määräykset (YVL-ohjeet) ja kumottavan lain nojalla ydinennergian käyttöön osallistuville henkilöille asettamat kelpoisuusehdot. Pääsääntönä on, että uuden YEL:n tullessa voimaan vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan noudattaen kumottavaa lakia. Pääsäännön takia TVO ja Posiva pitävät tärkeänä, että uuden YEL:n voimaantullessa kaikilla osapuolilla eli luvanhaltijoilla, valvontaviranomaisella ja ministeriöillä on tiedossa ne vireillä olevat asiat, joihin uuden YEL:n voimaantullessa sovelletaan kumottavaa lakia.

Mikäli uuden YEL:n mukaan ei enää tietyissä asioissa edellytettäisi lupaa tai hyväksymistä, tällaiset luvat ja hyväksymiset raukeaisivat uuden YEL:n voimaan tullessa ja niitä koskevien asioiden käsittely jäisi sillensä. TVO ja Posiva pitävät raukeamista suoraan lain nojalla erittäin hyvänä,

Konsernijohto
Moisio Ulla-Maija

25.8.2025

TVO-15826
Julkinen

koska se vähentää hallinnollista työtä, kun muita hallinnollisia toimenpiteitä ei tarvita.

Kumottavan lain voimassaolon aikana luvanhaltijoille on myönnetty poikkeamia kumottavasta laista tai sen nojalla annetuista alempi asteisista säännöksistä esimerkiksi kumottavan lain siirtymäsäännöksillä tai STUKin päätöksillä esimerkiksi YVL-ohjeiden soveltamispäätöksissä. TVO ja Posiva pitävät tärkeänä, että uuden YEL:n voimaantullessa kaikki nämä poikkeamat pysyvät voimassa.

Lakiehdotuksen perusteluissa todetaan, että uuden YEL:n täytäntöönpanon edellyttämiä toimenpiteitä, esim. ohjeistusta ja tiedotusta, olisi tarkoitus tehdä jo ennen lain voimaantuloa. TVO ja Posiva pitävät tällaisen ohjeistuksen ja tiedottamisen antamista yllä mainituista asioista erittäin tärkeänä.

Kunnioittavasti

TEOLLISUUDEN VOIMA OYJ

Jarmo Tanhua
toimitusjohtaja

Ulla-Maija Moisio
lakiasiainjohtaja

POSIVA OY

Ilkka Poikolainen
toimitusjohtaja

Kari Kaukonen
turvallisuuspäällikkö

Päiväys: 25. elokuuta 2025, 14:26:02

Teollisuuden Voima Oyj

Jarmo Tanhua

Jarmo Tanhua

Toimitusjohtaja

Oikeutettu edustamaan yhtiötä.

'Toiminimen kirjoittaa / Yhtiötä edustaa osakeyhtiölain nojalla toimitusjohtaja.'

Vahva tunnistus:

25. elokuuta 2025, 13:21:44

Mobiilivarmenne

Yritystiedot:

25. elokuuta 2025, 13:21:45

Patentti- ja rekisterihallitus

Päiväys: 25. elokuuta 2025, 15:51:59

Posiva Oy

Ilkka Poikolainen

Ilkka Poikolainen

Toimitusjohtaja

Oikeutettu edustamaan yhtiötä.

'Toiminimen kirjoittaa / Yhtiötä edustaa osakeyhtiölain nojalla toimitusjohtaja.'

Vahva tunnistus:

25. elokuuta 2025, 15:48:47

Pankkitunnistus

Yritystiedot:

25. elokuuta 2025, 15:48:48

Patentti- ja rekisterihallitus

Päiväys: 25. elokuuta 2025, 13:15:54

Teollisuuden Voima Oyj

Ulla-Maija Moisio

Ulla-Maija Moisio

Oikeutettu

Oikeutettu edustamaan yhtiötä nimenkirjoituslausekkeen mukaisesti:

'Oikeutetut kirjoittavat toiminimen/edustavat yhtiötä kaksi yhdessä tai kukin erikseen yhdessä hallituksen jäsenen tai toimitusjohtajan kanssa.'

Vahva tunnistus:

25. elokuuta 2025, 13:15:38

Pankkitunnistus

Yritystiedot:

25. elokuuta 2025, 13:15:40

Patentti- ja rekisterihallitus

Päiväys: 25. elokuuta 2025, 14:12:50

Posiva Oy

Kari Kaukonen

Kari Kaukonen

Prokuristi

Oikeutettu edustamaan yhtiötä nimenkirjoituslausekkeen mukaisesti:

'Prokuristit kirjoittavat toiminimen kaksi yhdessä tai kukin erikseen yhdessä hallituksen jäsenen, toimitusjohtajan tai toiminimen kirjoittamiseen oikeutetun henkilön kanssa.'

Vahva tunnistus:

13. elokuuta 2025, 10:29:13

Pankkitunnistus

Yritystiedot:

25. elokuuta 2025, 14:08:07

Patentti- ja rekisterihallitus

